

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาอิสระเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติด พื้นที่ สถานีตำรวจภูธรปอง อำเภอปอง จังหวัดพะเยา ในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) นำมาเป็นแนวทางและกรอบแนวคิดในการดำเนินการกำหนดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการศึกษา เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรปอง อำเภอปอง จังหวัดพะเยาต่อไป โดยเสนอเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามยาเสพติด
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารงาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงาน
4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักการสืบสวน
5. ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามยาเสพติด

ความหมายของยาเสพติด

นพวรรณ เหลืองอ่อน (2545 : 18-19; อ้างอิงจาก โสกา ชปิลมันน์. การแพร่ระบาดของสารเสพติดในเด็กและเยาวชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร. 2537 : 54) กล่าวว่าองค์การอนามัยโลกได้ให้คำนิยามของยาเสพติดให้โทษไว้ว่า “ยาเสพติด” หมายถึง ยาหรือสารเคมีที่เสพเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดพิษเรื้อรังแก่ผู้เสพ ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม มีอาการผิดปกติหรือทรมาณเมื่อขาดยา สารบางอย่างที่เป็นยาเสพติดอาจไม่ทำให้เกิดอาการขาดยาทางร่างกายแต่เป็นการเสพติดทางจิตใจได้ เช่น บุหรี่ สุรา กัญชา ซึ่งหากไม่ได้เสพจะส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตใจ โดยจะมีอาการหงุดหงิด โมโห ฉุนเฉียว กระวนกระวาย อารมณ์ไม่แจ่มใส จิตใจขุ่นข้อง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (<http://www.thaidrugpolice.com/10known.html>, 2553) ได้ให้ความหมายของยาเสพติดเอาไว้ว่า “ยาเสพติดให้โทษ” ตามความหมายของ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน

คม สบ นิด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญเช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดลง จนถึงขั้นเสียชีวิต

ดังนั้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ยาเสพติดหมายถึง สิ่งที่มีสารเสพติดเป็นองค์ประกอบ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด และสิ่งเสพติดนั้นเมื่อนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตามสารเสพติดนั้นจะไปรบกวนระบบการทำงานของร่างกายและจิตใจ และต้องเพิ่มปริมาณในการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอยู่ตลอดเวลา มีอาการทรมานทรมายเมื่อขาดยาและสุขภาพร่างกายจะเสื่อมโทรมลงเรื่อย ๆ จนถึงขั้นเสียชีวิต

ประเภทของยาเสพติด

นพวรรณ เหลืองอ่อน (2545 : 19-20; อ้างอิงจาก โสกา ชปิตมน์. การแพร่ระบาดของติดสารเสพติดในเด็กและเยาวชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร. 2537 : 54-55) กล่าวถึงประเภทของยาเสพติดให้โทษว่ามีการจัดแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้หลายความหมาย แต่ในที่นี้จะขอกกล่าวในด้านของการจัดแบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษตามแหล่งที่มาของยาเสพติดให้โทษ ได้แก่

1. ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) เป็นยาเสพติดที่เกิดขึ้นมาจากธรรมชาติโดยตรง คือเป็นพืช ไม้ล้มลุก หรือ ไม้ยืนต้นซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือคนปลูก เช่น ต้นฝิ่น ต้นกัญชา ต้นใบกระท่อม เป็นต้น รวมถึงยาเสพติดที่กลั่นหรือสกัดได้จากพืช หรือพันธุ์ไม้บางชนิดโดยตรงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือนำสารเหล่านั้นมาทำกรรมวิธีต่าง ๆ ทางเคมี แปรธาตุไปเป็นยาเสพติดต่อไปได้ เช่น ฝิ่น กัญชา กระท่อม

2. ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) เป็นยาเสพติดที่ผลิตขึ้นในห้องปฏิบัติการ การทดลองด้วยกรรมวิธีทางเคมี นำมาใช้แทนยาเสพติดทางธรรมชาติได้ โดยสารที่สังเคราะห์ขึ้นนั้นออกฤทธิ์เหมือนยาเสพติดธรรมชาติเช่นกัน เช่น เฮโรอีน ยาบ้า ยานอนหลับ ยาระงับประสาท เป็นต้น

จะเห็นได้ว่ายาเสพติดให้โทษหากจัดแบ่งตามแหล่งที่มาแล้วสามารถแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ ยาเสพติดธรรมชาติ ซึ่งเป็นยาเสพติดที่มีอยู่ในธรรมชาติไม่ต้องผ่านวิธีการทางเคมี และยาเสพติดสังเคราะห์เป็นยาเสพติดที่ต้องผ่านกระบวนการทางเคมีหรือกระบวนการการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ก่อนถึงจะได้สารเสพติดออกมาใช้ทั้งในทางที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษตามแต่วัตถุประสงค์ของผู้ที่นำไปใช้

ความเป็นมาของเฮโรอีนและยาบ้า

สำนักงาน ป.ป.ส. (<http://www.oncb.go.th>. 2552) ได้มีข้อมูลในเรื่องของความเป็นมาของเฮโรอีนและยาบ้าดังรายละเอียดดังนี้

1. เฮโรอีน เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีฤทธิ์ร้ายแรงเป็นอันตรายแก่ผู้เสพอย่างมากมาย จัดเป็นยาเสพติดที่มีพิษร้ายแรงเป็นอันดับหนึ่งของบรรดาเสพติดให้โทษทั้งหลายตามที่ กระทรวงสาธารณสุข ได้ประกาศเป็นยาเสพติดให้โทษ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เฮโรอีนเป็นยาเสพติดที่มีพิษร้ายแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้เสพและยังมีโทษอย่างสูงในทางอาญาอีกด้วย กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิตเพื่อขาย และจำหน่ายและมีไว้ในความครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งเฮโรอีน โดยมีของกลางในปริมาณมาก ๆ มีอัตราโทษถึงขั้นประหารชีวิต เฮโรอีน เป็นอนุพันธ์ของมอร์ฟิน แต่มีพิษร้ายแรงกว่ามอร์ฟิน ประมาณ 8-10 เท่าตัวและมีฤทธิ์รุนแรงกว่าฝิ่นต้นกำเนิดของเฮโรอีนถึง 30-80 เท่าตัว ถ้าทำได้อย่าง ดีบริสุทธิ์อาจถึง 100 เท่าของฝิ่นที่เดียว

เฮโรอีน มีนักเคมีชาวเยอรมันชื่อ Dressen เป็นผู้คิดค้นทำได้จากมอร์ฟินเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1898 ซึ่งเป็นสมัยในระยะใกล้สงครามโลกครั้งที่ 1 ทั้งนี้เพื่อจุด ประสงค์ที่จะใช้เป็นยาระงับ อาการเจ็บปวดของทหารที่ได้รับบาดเจ็บจากสงคราม เพราะว่าฝิ่นและมอร์ฟินออกฤทธิ์ไม่ทันใจ เฮโรอีนออกฤทธิ์ได้ไวและแรงกว่ามอร์ฟินและฝิ่นเป็นอันมาก แต่ต่อมาปรากฏว่าเมื่อใช้เฮโรอีน เพื่อระงับอาการเจ็บปวดแล้วเกิดอาการติดเฮโรอีนจึงได้เลิกใช้ การค้นพบเฮโรอีน โดยนักเคมีชาว เยอรมันด้วยกรรมวิธีทางเคมี ซึ่งเกิดปฏิกิริยาจากการนำเอามอร์ฟิน ไปผสมกับน้ำยาเคมีอะซิติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) หรืออะซิติกคลอไรด์ (Diacetyl Morphine Hydrochloride) ซึ่งเฮโรอีน ที่แพร่ระบาดในประเทศไทยเท่าที่ตรวจพบมี 2 ชนิด คือ

1.1 เฮโรอีนบริสุทธิ์ (Pure Heroin) มีลักษณะเป็นผลสีขาวละเอียด ไม่มีกลิ่น รสขมจัด ทางราชการเรียกว่าเฮโรอีนเบอร์ 4 เรียกกันในหมู่ผู้เสพและคนทั่วไปว่า “ผงขาว” บรรจุในซองกระดาษ หรือพลาสติก นำเข้าสู่ร่างกายของผู้เสพโดยวิธีละลายน้ำฉีดผสมกับบุหรี่สูบหรือเจือปนในอาหาร เครื่องดื่มหรือวัตถุ

1.2 เฮโรอีนผสม (Mixed Heroin) มีลักษณะเป็นเกล็ด ไม่มีกลิ่น รสขมจัดเป็นเฮโรอีน ที่ทำมาจากมอร์ฟินหรือเฮโรอีนบริสุทธิ์ โดยผสมสารอย่างหนึ่งลงไปในเฮโรอีนบริสุทธิ์ เช่น ผสม สารหนู สดักกินิน หัวกรดน้ำส้ม กรดน้ำประสานทอง (Borax) ยานอนหลับ น้ำกัญชาต้ม ฯลฯ และ ใส่สีต่าง ๆ ลงไป เช่น สีม่วง สีเหลือง สีชมพู เสพเข้าสู่ร่างกายโดยการสูบไอรระเหยเข้าไปอย่างง่าย ๆ ด้วยวิธีนำเกล็ดเฮโรอีนใส่แผงตะกั่วบุหรีแล้วใช้ไฟรนจะเกิดปฏิกิริยาเป็นควันไอรระเหยแล้วสูดเข้าไป ดังนั้นเฮโรอีนชนิดนี้จึงเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ไอรระเหย” บรรจุเป็นแคปซูล หรือซองกระดาษ หรือพลาสติก ทางราชการเรียกเฮโรอีนประเภทนี้ว่า เฮโรอีนเบอร์ 3 ซึ่งเป็นเฮโรอีนที่เป็นพิษ ร้ายแรงแก่ผู้เสพมาก เพราะส่วนผสมของเฮโรอีนประเภทนี้เป็นสารที่เป็นพิษจึงเป็นอันตรายต่อ ร่างกายของผู้เสพอย่างมากมาย

เฮโรอิน จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทหนึ่ง ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีพิษร้ายแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้เสพและยังมีโทษอย่างสูงในทางอาญาอีกด้วย เฮโรอิน เป็นอนุพันธ์ของมอร์ฟิน แต่มีพิษร้ายแรงกว่ามอร์ฟินประมาณ 8-10 เท่าตัวและมีฤทธิ์รุนแรงกว่าฝิ่นต้นกำเนิดของเฮโรอินถึง 30-80 เท่าตัว ถ้าทำได้อย่างดีบริสุทธิ์อาจถึง 100 เท่าของฝิ่น นักเคมีชาวเยอรมันชื่อ Dressen เป็นผู้คิดค้นเฮโรอิน โดยผลิตจากมอร์ฟินเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1898 (พ.ศ. 2441) ซึ่งเกิดปฏิกิริยาจากการนำเอามอร์ฟินไปผสมกับน้ำยาเคมีอะซิติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) หรืออะซีติลคลอไรด์ (Diacetyl Imorphine Hydrochloride) เพื่อจุดประสงค์ที่จะใช้เป็นยาระงับอาการเจ็บปวดของทหารที่ได้รับบาดเจ็บจากสงคราม เฮโรอินที่แพร่ระบาดในประเทศไทยเท่าที่ตรวจพบมี 2 ชนิด คือ เฮโรอินบริสุทธิ์ (Pure Heroin) มีลักษณะเป็นผงสีขาวละเอียด ไม่มีกลิ่น รสขมจัด ทางราชการเรียกว่าเฮโรอินเบอร์ 4 คนทั่วไปว่า “ผงขาว” นำเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีละลายน้ำจืด ผสมกับบุหรี่สูบ หรือเจือปนในอาหาร เครื่องดื่ม ส่วนอีกตัวหนึ่งคือเฮโรอินผสม (Mixed Heroin) มีลักษณะเป็นเกล็ด ไม่มีกลิ่น รสขมจัด ทำมาจากมอร์ฟินหรือเฮโรอินบริสุทธิ์ โดยผสมสารอย่างหนึ่งลงไปในเฮโรอินบริสุทธิ์ และใส่สีผสมลงไป เช่น สีม่วง สีเหลือง สีชมพู เสพเข้าสู่ร่างกายโดยการสูบไอรระเหย ด้วยวิธีนำเกล็ดเฮโรอินใส่แผงตะกั่วบุหรีแล้วใช้ไฟรอนจนเกิดเป็นควันไอรระเหยแล้วสูดเข้าไป เฮโรอินชนิดนี้จึงเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ไอรระเหย” ทางราชการเรียกเฮโรอินประเภทนี้ว่าเฮโรอินเบอร์ 3

2. ยาบ้า (Methamphetamine) เป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรง ประเภทกระตุ้นประสาทและเป็นยาอันตรายที่เสพติดเป็นนิสัยได้ มีฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลางในระยะแรกที่เสพพวกที่ต้องการกำลังทางร่างกายและสมองจะนิยมใช้เพราะผลการกระตุ้นของฤทธิ์จะทำให้เกิดอาการตื่นเต้น ความคิด ความอ่านเร็วกว่าปกติแต่สมาธิเสีย มีการผลิตออกมาจำหน่ายในรูปเม็ด มีรูปร่างและสีต่าง ๆ กัน นำเข้าสู่ร่างกายโดยรับประทาน หรือผสมอาหารหรือเครื่องดื่ม แต่ปัจจุบันในกลุ่มวัยรุ่นจะใช้วิธีการสูดดมควัน แต่เดิมมีสัญลักษณ์รูปหัวม้าบนเม็ดยา จึงเรียกว่า “ยาม้า” หรือ “ยาขยัน” ปัจจุบันเรียกว่า “ยาบ้า” และมักจะมีสัญลักษณ์รูปอักษรภาษาอังกฤษประทับอยู่ด้านหนึ่ง เช่น “WY” “R” “M” เป็นต้น ในปัจจุบันนี้กฎหมายได้กำหนดโทษสูงสุดขั้นประหารชีวิตสำหรับผู้จำหน่ายและครอบครองเพื่อจำหน่ายในกรณีที่มีของกลางเป็นจำนวนมาก

ยาบ้าเป็นยาเสพติดประเภท 1 ตามกฎหมาย ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท และมีการแพร่ระบาดมากที่สุดในปัจจุบัน นิยมเสพในกลุ่มวัยรุ่น นักเรียนนักศึกษา ผู้ใช้แรงงานโดยวิธีการสูดดมควัน และยาบ้าถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดรุนแรง ซึ่งเมื่อกระทำความผิดแล้วจะต้องได้รับโทษในสถานหนักสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต ที่มีจำหน่ายและแพร่ระบาดในปัจจุบันนี้มักจะมีสัญลักษณ์รูปอักษรภาษาอังกฤษประทับอยู่ด้านหนึ่ง เช่น “WY” “R” “M”

วิวัฒนาการปัญหาเสพติดในประเทศไทย

สำนักงาน ป.ป.ส. (<http://www.oncb.go.th>, 2552) ได้กล่าวถึงข้อมูลเกี่ยวกับวิวัฒนาการของปัญหาเสพติดให้โทษของประเทศไทยไว้ดังนี้คือ ฝิ่นเป็นพืชเสพติดที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานที่สุดในประเทศไทย ฝิ่นระบาดเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยใดนั้นยังไม่ทราบแน่ชัด การระบาดของฝิ่นในยุคแรกนั้น เป็นลักษณะของยารักษาโรค จนกระทั่งยุคกรุงศรีอยุธยาตอนต้น อันตรายของฝิ่นซึ่งเป็นยาเสพติดเริ่มปรากฏแก่สังคมไทยและมีมาตรการควบคุมเป็นครั้งแรกตามหลักฐานที่ปรากฏคือ บทหนึ่งของกฎหมายลักษณะโจรมีการลงทัณฑ์ จำคุกบริบททรัพย์แก่ผู้เสพและผู้ขาย

ในปลายรัชกาลที่ 3 ฝิ่น มีการระบาดมากขึ้นโดยเริ่มจากชาวจีนที่เข้ามาทำงานเป็นกรรมกร ชาวจีนอพยพเหล่านี้้นำการสูบฝิ่นมาด้วย และเป็นเหตุให้ฝิ่นกระจายเข้าสู่หมู่คนไทย จนถึงข้าราชการและเจ้านาย การลอบค้าฝิ่นมีการขยายตัวมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการค้าฝิ่นที่ควบคุมโดยอั้งยี่ แต่ก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผลมากนัก จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 4 มีความเจริญด้านการติดต่อค้าขายกับจีนได้มากขึ้น คนจีนที่อพยพเข้ามาและติดฝิ่นมีจำนวนมากขึ้น ความไม่สงบภายในประเทศที่เกิดขึ้นจากการค้าฝิ่นและผู้ติดฝิ่นจำนวนมากก่อให้เกิดความเดือดร้อนเป็นอันมาก ในปี พ.ศ. 2349 รัชกาลที่ 4 ได้ทรงเปลี่ยนนโยบายเกี่ยวกับการค้าฝิ่นเสียใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ปลูกโดยไม่ผิดกฎหมายและให้เสพและค้าฝิ่นโดยไม่ผิดกฎหมายเฉพาะในหมู่บ้านคนจีน โดยคาดว่าจะการอนุญาตให้ค้าฝิ่นควรจะทำให้พวกอั้งยี่เลิกค้าฝิ่นเถื่อน และหันมาประกอบอาชีพสุจริตจากรัฐบาล อีกทั้งยังสามารถควบคุมการค้าและสูบแก่คนไทยได้อีกด้วย นอกจากเหตุผลดังกล่าว ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีก 2 ประการแรก คือ ความพยายามหลีกเลี่ยงต่อการตกเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษที่ต้องการได้สิทธิทางการค้าอย่างเสรีซึ่งรวมทั้งการค้าฝิ่นจากประเทศไทยด้วย ประการที่สอง การทำสัญญาการค้ากับต่างประเทศมีผลกระทบให้รายได้ของประเทศลดลงอย่างมาก ดังนั้น หากเปิดการค้าฝิ่นขึ้นก็สามารถหารายได้จากภาษีอากรฝิ่นมาชดเชยความเสียหายทางการค้าอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภาษีฝิ่นที่ได้รับจะสูงมากเป็นอันดับที่ 5 ของรายได้ประเภทต่าง ๆ ของประเทศ ผลทางด้านสังคมเกี่ยวกับการควบคุมคนสูบฝิ่นและการค้าฝิ่นเถื่อนกลับไม่เป็นไปตามที่หวัง ในทางตรงกันข้าม การค้าฝิ่นเถื่อนยังคงมีอยู่และมีเพิ่มมากขึ้นด้วย เพราะกำไรจากการค้าฝิ่นเถื่อนสูง จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ต้องทรงเปลี่ยนนโยบายฝิ่นซึ่งแต่เดิมให้เจ้าภาษีเป็นผู้ควบคุมผูกขาดการค้า มาเป็นการผูกขาดโดยรัฐบาล โดยรัฐบาลเข้ามาควบคุมการจำหน่ายและเสพฝิ่นเสียเอง รัฐบาลได้สร้างโรงงานดมและบรรจุฝิ่น และเปิดประมูลผู้รับผูกขาดการดมและจำหน่ายฝิ่นในประเทศ ผู้ประมูลได้เรียกว่า “นายอากร” ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขว่านายอากรต้องซื้อฝิ่นดิบมาจากรัฐบาล ฝิ่นดิบนี้รัฐบาลไทยเป็นผู้นำเข้าจากประเทศอินเดีย รวมทั้ง รัฐบาลยังเป็นผู้กำหนดราคา

ขายปลีกอีกด้วย นับตั้งแต่เริ่มมีการค้าฝิ่นโดยถูกกฎหมาย รายได้จากการค้าฝิ่นของรัฐบาลยังมีปริมาณสูงมากมาโดยตลอด จวบจนกระทั่ง พ.ศ. 2490 สัดส่วนรายได้จากภาษีอากรฝิ่นมีขนาดลดลงเรื่อย ๆ เมื่อเทียบรายได้จากการค้าชนิดอื่น จนกระทั่งสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2502 ซึ่งเป็นปีที่รัฐบาลภายใต้การนำของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ประกาศเลิกการเสพฝิ่นและจำหน่ายฝิ่นทั่วราชอาณาจักร นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2502 เป็นต้นมา และใช้เวลา 6 เดือน เพื่อรักษาผู้ติดฝิ่นโดยมอบให้กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย จัดให้มีสถานพยาบาลและสถานพักฟื้นสำหรับผู้ติดฝิ่นมารักษาพยาบาล

แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานใดที่ยืนยันได้ว่า เฮโรอีนเริ่มมีการลักลอบจำหน่ายเมื่อใดแต่มีหลักฐานที่พอจะยืนยันได้ว่า ทันทิที่ฝิ่นกลายเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เฮโรอีนก็ถึงมือผู้ติดฝิ่นทันทีเนื่องจากผู้ที่ติดฝิ่นมากเป็นเวลานานย่อมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงเป็นลูกค้ากลุ่มใหญ่แสวงหาสิ่งชดเชย ซึ่งมีผลให้การค้าเฮโรอีนมีกำไรอย่างงาม นอกจากนี้ เฮโรอีนในขณะนั้นนับเป็นยาเสพติดชนิดหนึ่งที่ผู้ควบคุมและปราบปรามยังไม่รู้จัก และสามารถพกพาได้สะดวกกว่าการลักลอบค้าเฮโรอีนจึงกระทำได้ง่ายกว่าฝิ่นและมีผลให้เฮโรอีนระบาดอย่างฉับพลัน และกระจายไปทั่วประเทศนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ส่วนยาบ้า หรือเมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) เป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรงประเภทกระตุ้นประสาทและเป็นยาอันตรายที่เสพติดเป็นนิสัยได้ โดยจะกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลางในระยะแรกที่เสพ พวกที่ต้องก้ากำลังทางร่างกายและสมองจึงนิยมใช้ เพราะผลการกระตุ้นของฤทธิ์จะทำให้เกิดอาการตื่นตัว ความคิดอ่านเร็วกว่าปกติ แต่สามารถเสีย

ยาบ้าที่มีการผลิตและแพร่ระบาดในปัจจุบันนี้ จะมีลักษณะเป็นเม็ดกลมแบน มีรูปร่างและสีต่าง ๆ กันส่วนมากจะเป็นสีส้มเป็นส่วนใหญ่ มีสีเขียวและสีม่วงปะปลาย นำเข้าสู่ร่างกายโดยรับประทานหรือผสมในอาหารหรือเครื่องดื่ม ยาแอมเฟตามีนนิยมใช้ในหมู่กรรมกรหรือผู้ใช้แรงงาน เพราะยาประเภทนี้เป็นยากระตุ้นประสาท ทำให้ไม่ง่วง แต่เดิมมีรูปสัญลักษณ์รูปหัวม้าบนเม็ดยา จึงเรียกว่า “ยาม้า” หรือ “ขาขยัน” แต่ปัจจุบันเรียกว่า “ยาบ้า” ในระยะ 4-5 ปี ที่ผ่านมามียาบ้าได้แพร่ระบาดอย่างหนัก เนื่องจากผู้เสพไม่ใช่เฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงานเท่านั้น แต่ได้แพร่เข้าไปยังกลุ่มวัยรุ่น นักเรียนนักศึกษา และเปลี่ยนจากการเสพโดยวิธีรับประทาน มาเป็นการนำยาบ้ามาเผาไฟให้ระเหยเป็นควัน แล้วสูดควันแทน เนื่องจากออกฤทธิ์เร็วกว่าการรับประทาน ซึ่งปัจจุบัน พบว่ายาบ้าเป็นยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดมากที่สุด

เห็นได้ว่า ฝิ่นเป็นพืชเสพติดให้โทษชนิดแรก ๆ ที่มีความเป็นมายาวนานในประเทศไทย โดยเริ่มแรกใช้เป็นยารักษาโรค ต่อมาปรากฏหลักฐานในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นว่าฝิ่นเป็นสิ่งเสพติดโดยมีบทลงโทษผู้ค้าและผู้เสพฝิ่นในกฎหมายลักษณะโจร ต่อมาในสมัยปลายรัชกาลที่ 3 ฝิ่น

เริ่มระบาดในหมู่ชาวจีนอพยพและรุกรามเข้ามาถึงข้าราชการและระดับเจ้านาย ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้เปิดเสรีทางการผลิต การค้า และการเสฟฝิ่น โดยรัฐบาลเป็นผู้เก็บอากรฝิ่น นำเงินที่ได้มาชดเชยความเสียหายจากการค้าด้านอื่น ๆ และต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 รัฐบาลเข้ามาผูกขาดในกิจการที่เกี่ยวข้องกับฝิ่นทุกประเภท โดยให้เอกชนเข้ามาประมูลกิจการจากรัฐบาล ผู้ที่ประมูลได้เรียกว่า “นายอากร” โดยนายอากรต้องซื้อฝิ่นดิบจากรัฐบาล ต่อมารายได้จากกิจการฝิ่นลดลงเรื่อย ๆ จนกระทั่ง พ.ศ. 2505 รัฐบาลโดยการนำของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ประกาศเลิกการผลิต จำหน่ายและเสฟฝิ่น ในประเทศไทย ทว่าราชอาณาจักร นับตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2502 เป็นต้นมา และพื้นที่ที่มีการเลิกฝิ่น เฮโรอิน ได้เข้ามาแทนที่ฝิ่น เนื่องจากผู้ที่เสฟฝิ่นเลิกไม่ได้ และการค้าได้กำไรสูง การชุกช่อนในการขนย้ายทำได้ง่าย

ส่วนยาบ้าเป็นยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท และมีการแพร่ระบาดมากที่สุด ในปัจจุบัน นิยมเสฟกันในกลุ่มวัยรุ่น นักเรียนนักศึกษา ผู้ใช้แรงงาน และยาบ้าถือเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ซึ่งถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดรุนแรง ซึ่งเมื่อกระทำความผิดแล้วจะต้องได้รับโทษในสถานหนักสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต

สรุปสถานการณ์ปัญหาเสพติดให้โทษในปี 2552

สำนักงาน ป.ป.ส. (2553 : 1-3) ได้กล่าวอ้างถึงสถานการณ์ปัญหาเสพติดในปี พ.ศ. 2552 ว่ายังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยจากการสำรวจเพื่อประมาณการจำนวนผู้เสฟและผู้ติดยาเสพติดในปี พ.ศ. 2551 ปรากฏว่ามีจำนวน 605,095 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 ที่มีจำนวน 575,312 คน ขณะเดียวกันผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดก็เพิ่มจำนวนขึ้นมากเช่นกัน จากเดิม 59,691 คน เป็น 84,841 คน ส่วนผลการจับกุมในปี พ.ศ. 2551 สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ทั้งสิ้น 150,160 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 ที่จับกุมผู้ต้องหาได้ 117,071 คน สำหรับในปี พ.ศ. 2552 จนถึงขณะนี้ สามารถจับกุมผู้ต้องหาติดยาเสพติดได้ทั้งสิ้น 59,121 คน สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษยังคงเป็นกลุ่มวัยรุ่นอายุ 14 - 24 ปี ประมาณร้อยละ 70 เป็นรายใหม่ โดยที่ยาบ้ายังคงเป็นตัวยาลึก รองลงมาคือกัญชาและสารระเหย และมีข้อมูลจากการสอบถามผู้เสฟและผู้ค้า ที่ถูกจับกุม ในปี พ.ศ. 2551 พบว่ามีผู้เสฟเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 39.6 (เดิมร้อยละ 37.5) และมีผู้ค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.4 (เดิมร้อยละ 32.9) สำหรับผลสำรวจความพึงพอใจของประชาชนในต่อรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตั้งแต่การประกาศปฏิบัติการพลังแผ่นดินเพื่อขจัดสิ้นยาเสพติด ครั้งที่ 2 (ตุลาคม – ธันวาคม 2547) จนถึงช่วงครึ่งแผนรวมพลังประชาไทยแก้ไขปัญหายาเสพติด (เมษายน – มิถุนายน 2551) ระบุว่า ความพึงพอใจของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 95.6 เหลือเพียงร้อยละ 65.5 สำหรับในช่วงของแผนยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกัน (เมษายน – มิถุนายน 2552) ผลการสำรวจพบว่า ความพึงพอใจ

ของประชาชนเพิ่มขึ้น โดยร้อยละ 74.2 มีความพึงพอใจในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ในขณะที่ร้อยละ 25.8 ระบุว่ามีความพึงพอใจน้อยถึงไม่พึงพอใจเลย เหล่านี้ล้วนเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องยังต้องให้ความสนใจ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม้รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญในปัญหายาเสพติดโดยได้ประกาศนโยบายต่าง ๆ ออกมาใช้เป็นแนวทางในการปราบปรามยาเสพติดมาอย่างต่อเนื่องและโดยตลอด แต่ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ยังไม่ลดลงหรือยังไม่สามารถควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้ากลับมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น ไปอีก ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันในการหามาตรการที่เหมาะสมมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจังต่อไป

แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดในปี 2553

สำนักงาน ป.ป.ส. (2553 : 3-4) ได้มีข้อมูลกล่าวว่าในช่วงปี พ.ศ. 2553 คาดว่าสถานการณ์ปัญหายาเสพติดจะยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประเมินการว่าจะมีผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมทั้งสิ้น 260,000 คน และมีผู้เข้าบำบัดรักษาประมาณ 120,000 คน ซึ่งมีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องหลายปัจจัย ทั้งสถานการณ์ตลาดแรงงานในประเทศที่ยังคงเปราะบางท่ามกลางปัจจัยเสี่ยงจากความไม่แน่นอนทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองทำให้คาดการณ์ว่า อัตราการว่างงานร้อยละ 3.0-3.7 โดยจำนวนผู้ว่างงานจะอยู่ในช่วง 1.1-1.4 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2551 ที่มีอยู่ร้อยละ 1.4 (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. <http://www.kasikomresearch.com/TH/K-Econ%20Analysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=20778>.

2552) อีกทั้งทหารพม่ามีการจัดระเบียบบริเวณชายแดนโดยกดดันชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะกลุ่มว่าทำให้เกิดการสู้รบกันขึ้น ซึ่งทำให้กลุ่มว่าต้องการเงินเพื่อใช้ในการซื้อยุทธปัจจัยเพิ่มมากขึ้น เหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหายาเสพติด สำหรับปัญหาที่ต้องให้ความสนใจในปี 2553 มีดังนี้

1. ดัวยาเสพติด

ยาบ้า ยังคงเป็นตัวยาลึกที่ต่อเนื่องเฝ้าระวัง รองลงมาเป็นกัญชาและสารระเหย นอกจากนี้ยังคงต้องเฝ้าระวังการก้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่ม Club Drugs โดยเฉพาะไอซ์ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากมีแหล่งผลิตกระจายอยู่ในหลายประเทศในภูมิภาคนี้เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย พิจิ กัมพูชา รวมทั้งพื้นที่รัฐฉาน ประเทศพม่า ทำให้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของไอซ์ในประเทศไทยเป็นปัญหาที่หลีกเลี่ยงได้ยาก

2. กลุ่มการค้า

นอกจากกลุ่มนักค้ารายสำคัญที่กลับมาเคลื่อนไหวทำการค้ายาเสพติดแล้ว ยังมีนักค้าชาวต่างชาติทั้งชาวลาว พม่า กัมพูชา มาเลเซีย และเครือข่ายชาวแอฟริกันประกอบด้วยชาวแอฟริกัน

ตะวันตกหลายสัญชาติ โดยมีชาวไนจีเรียเป็นตัวละครสำคัญที่เข้ามามีบทบาทหลักครอบคลุมนิยายเสียดสีมากขึ้น ดังนั้นต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด

3. กลุ่มเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชน (อายุไม่เกิน 24 ปี) ถือเป็นกลุ่มหลักที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับนิยายเสียดสีมากที่สุด ซึ่งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสนใจในการติดตามเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหา โดยกลุ่มเสี่ยงที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษคือ กลุ่มที่มีเพื่อนที่มีพฤติกรรมดื่มและเสพยา กลุ่มที่ดื่มเหล้าและสูบบุหรี่เป็นประจำ กลุ่มที่คนในครอบครัวใช้นิยายเสียดสี กลุ่มว่างงาน กลุ่มติดพนันบอล กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ กลุ่มที่มีความเครียด กลุ่มเยาวชนที่พื้นที่ชายขอบ กลุ่มเด็กเร่ร่อน กลุ่มแก๊งค์มอเตอร์ไซด์ซิ่ง

4. พื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวัง

คือ พื้นที่ที่กลุมนำนิยายเสียดสีหลัก 15 อำเภอ 8 จังหวัด พื้นที่ค้าและแพร่ระบาดของนิยายเสียดสียังเป็นพื้นที่ในภาคกลาง กรุงเทพมหานคร พื้นที่อำเภอเมืองของจังหวัดใหญ่ ๆ และพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ 29 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เชียงราย กำแพงเพชร พิจิตร โลก นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ นครราชสีมา ขอนแก่น หนองคาย อุบลราชธานี ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี ปราจีนบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาคร สุพรรณบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต กระบี่ และสงขลา

เห็นได้ว่าสถานการณ์และปัญหาการแพร่ระบาดของนิยายเสียดสีให้โทษของประเทศไทยในปี พ.ศ.2553 ที่จะถึงนี้ยังมีแนวโน้มที่รุนแรงและเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน ซึ่งมีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ภาวะการว่างงาน การต้องการเงินไปซื้ออาวุธสงครามใช้ในการสู้รบของกลุ่มหัวและการหวนกลับมาค้าขายเสียดสีของนักค้ารายสำคัญและนักค้าต่างชาติที่เข้ามาเคลื่อนไหวในประเทศไทย ยาบ้า ยังคงเป็นยาที่สำคัญที่มีการแพร่ระบาด เด็กและเยาวชน (อายุไม่เกิน 24 ปี) ถือเป็นกลุ่มหลักที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับนิยายเสียดสีมากที่สุดทุกภาคส่วนต้องคอยเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้อย่างใกล้ชิด สำหรับพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการค้าและแพร่ระบาดของนิยายเสียดสียังเป็นพื้นที่ในภาคกลาง กรุงเทพมหานคร พื้นที่อำเภอเมืองของจังหวัดใหญ่ ๆ และพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

ลักษณะของอาชญากรรมเกี่ยวกับนิยายเสียดสี

สำนักงาน ป.ป.ส. (<http://www.oncb.go.th/>, 2552) ได้กล่าวถึงอาชญากรรมเกี่ยวกับนิยายเสียดสีนั้น โดยทั่วไปแล้วมักจะทราบและเน้นหนักในลักษณะของการกระทำความผิดเฉพาะกรณี ซึ่งได้แก่ ผู้เสพ ผู้ค้ารายย่อย ผู้ขนส่ง นายทุน ผู้ผลิต สมคบและผู้สนับสนุน ไม่มีลักษณะพิเศษ

ได้ที่แตกต่างไปจากอาชญากรรมอื่น ๆ แต่อย่างใด แท้จริงแล้ว อาชญากรรม เกี่ยวกับยาเสพติดนั้น มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากอาชญากรรมอื่น ๆ หลายประการดังนี้

1. เป็นอาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหาย (Victimless Crime) เป็นอาชญากรรมที่ทั้งสองฝ่ายมีความสมัครใจที่จะสนองความต้องการในวัตถุสิ่งของหรือบริการที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ผู้กระทำและผู้รับผลกระทบ มีความสมัครใจที่จะร่วมกันประกอบอาชญากรรมขึ้น กล่าวคือ ผู้เสพยามีความพึงพอใจที่จะซื้อยาเสพติดมาเสพเพื่อสนองความต้องการของร่างกายและจิตใจ จะเห็นได้ว่าแตกต่างไปจากอาชญากรรมอื่น ๆ ที่จะมีผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายมักจะนำเรื่องไปแจ้งหรือร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เพื่อดำเนินการกับผู้กระทำผิดต่อไป ดังนั้นอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด โอกาสที่เจ้าหน้าที่จะได้รับทราบข้อมูลของผู้กระทำ ความผิดจากผู้กระทำ ความผิดด้วยกันแทบจะไม่มีเลย ปกติแล้วการร้องทุกข์ของผู้เสียหายนั้น ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะสืบสวนคดีอาชญากรรม ในเมื่อปราศจากคำร้องทุกข์แล้ว จึงย่อมสร้างความลำบากแก่เจ้าหน้าที่ในการที่จะสืบสวนแสวงหาพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิด

2. อาชญากรรมยาเสพติด มักจะดำเนินงานในรูปแบบองค์กร มีขอบข่ายงานที่เป็นระบบ ในลักษณะที่เรียกกันว่าองค์กรอาชญากรรม (Organize Crime) มีผู้กระทำความผิดร่วมกันหลายคนและยึดถือเป็นอาชีพ การดำเนินงานและลักษณะงานที่ปกปิดเป็นความลับและสลับซับซ้อน สำหรับบุคคลชั้นนำหรือระดับสูงขององค์กรอาชญากรรม อาจจะเป็นบุคคลที่รู้จักกันดีในแวดวงสังคม มีความเป็นอยู่แบบชนชั้นสูงทั่ว ๆ ไป มีอาชีพที่ถูกกฎหมายบังหน้า แต่เบื้องหลังจะมีอาชีพในทาง การค้ายาเสพติดในรูปของนายทุน

3. อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ผลตอบแทนสูงแก่ผู้กระทำความผิด เนื่องจากการลักลอบค้ายาเสพติดมีผลกำไรหลายเท่าตัว จึงสามารถใช้อำนาจของเงินในการสร้างบารมี เป็นหูเป็นตาให้กับกระบวนการ หรือใช้เงินซื้ออิทธิพลให้หลุดพ้นจากการจับกุม จึงเป็นที่ล่อใจบุคคลทั่วไปที่จะก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่าย

4. อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด จะมีอิทธิพลของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ให้ความคุ้มครองในการดำเนินการ การจับกุมตัวผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่จึงกระทำได้เฉพาะลูกมือที่เป็นผู้ลงมือกระทำความผิดเท่านั้น ตัวการใหญ่ ๆ มักจะไม่ถูกจับกุม

สำหรับโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรม จะมีลักษณะแตกต่างกันไป ขึ้นกับกิจกรรม หรือขนาดของธุรกิจยาเสพติดที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไปแล้ว โครงสร้างนั้นอาจแบ่งได้ 4 ระดับกล่าวคือ

ระดับที่ 1 คือหัวหน้า เป็นผู้บริหารรับผิดชอบในกิจการทั้งหมด ซึ่งทั่วไปอาจเรียกว่า Boss มีเพียงคนเดียว บุคคลผู้นี้จะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการค้าขายเสพติด โดยจะมีอาชีพสุจริตอื่น บังหน้าและเป็นแหล่งฟอกเงินที่ได้มาจากธุรกิจค้าขายเสพติด

ระดับที่ 2 ผู้ช่วย หรือ Under Boss มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล ข่าวสารการดำเนินงาน และรายงานให้หัวหน้าทราบ ตลอดจนมีหน้าที่ในการรับคำสั่ง นโยบายไปดำเนินการ

ระดับที่ 3 หัวหน้าชุดปฏิบัติการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฉนวน (Busser) ระหว่างระดับสูงกับระดับต่ำ เป็นการป้องกันและปิดกั้น มิให้เจ้าหน้าที่สืบสวนไปถึงระดับสูง ระดับนี้หากเทียบกับธุรกิจทั่วไปได้แก่ผู้จัดการฝ่ายขาย

ระดับที่ 4 ระดับต่ำสุด หรือผู้ปฏิบัติการ (Bottom) ซึ่งจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการตามคำสั่งของระดับสูง

ในองค์กรอาชญากรรมนี้จะมีกฎข้อบังคับที่เข้มงวดกวดขันมากในเรื่องความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ต่อองค์กร หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง จึงเป็นเหตุให้เกิดความยุ่งยากลำบากในการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ในการที่จะดำเนินการปราบปรามให้หมดสิ้นได้

จะเห็นได้ว่าอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นมีลักษณะของการกระทำความผิดเฉพาะกรณี ได้แก่ ผู้เสพ ผู้ค้ารายย่อย ผู้ขนส่ง นายทุน ผู้ผลิต สมคบและผู้สนับสนุน และมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากอาชญากรรมอื่น ๆ หลายประการดังนี้ เป็นอาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหายซึ่งทั้งสองฝ่ายมีความสมัครใจที่จะสนองความต้องการในวัตถุประสงค์ของหรือบริการที่ผิดกฎหมายต่อกันจึงไม่มีผู้เสียหายมาแจ้งความร้องทุกข์ มักจะดำเนินงานในรูปแบบองค์กร มีขอบข่ายงานที่เป็นระบบ ในลักษณะที่เรียกกันว่าองค์กรอาชญากรรม มีการดำเนินงานและลักษณะงานที่ปกปิดเป็นความลับ และสลับซับซ้อน มากมีกฎข้อบังคับที่เข้มงวดกวดขันมากในเรื่องความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ต่อองค์กร หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง จึงเป็นเหตุให้เกิดความยุ่งยากลำบาก ในการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ในการที่จะดำเนินการปราบปรามให้หมดสิ้นได้ ส่วนผู้นำระดับสูงขององค์กรอาจจะ เป็นบุคคลที่รู้จักกันดีในแวดวงสังคม มีความเป็นอยู่แบบชนชั้นสูงทั่ว ๆ ไป มีอาชีพที่ถูกกฎหมาย บังหน้า แต่เบื้องหลังจะมีอาชีพในทางการค้าขายเสพติดในรูปของนายทุน

อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดมักจะให้ผลตอบแทนสูงแก่ผู้กระทำความผิด มีผลกำไรจากการค้าหลายเท่าตัว จึงสามารถใช้อำนาจเงินในการสร้างบารมีเป็นหูเป็นตาให้กับกระบวนการ หรือใช้เงินซื้ออิทธิพลให้หลุดพ้นจากการจับกุม และมีอิทธิพลของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองให้ความคุ้มครอง การจับกุมตัวผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่จึงได้เฉพาะลูกมือที่เป็นผู้ลงมือกระทำความผิดเท่านั้น ตัวการใหญ่ ๆ มักจะไม่ถูกจับกุม

สำหรับโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรม จะมีลักษณะแตกต่างกันไปขึ้นกับกิจกรรมหรือขนาดของธุรกิจยาเสพติดที่ดำเนินอยู่ แต่โดยทั่วไปแล้วโครงสร้างนั้นอาจแบ่งได้ 4 ระดับคือ หัวหน้า เป็นผู้บริหารรับผิดชอบในกิจการทั้งหมด ผู้ช่วย มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร การดำเนินงานและรายงานให้หัวหน้าทราบ หัวหน้าชุดปฏิบัติการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฉนวนระหว่างระดับสูงกับระดับต่ำเพื่อป้องกันและปิดกั้น มิให้เจ้าหน้าที่สืบสวนไปถึงระดับสูง และระดับสุดท้าย คือระดับต่ำสุด หรือผู้ปฏิบัติการ ซึ่งจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการตามคำสั่งของผู้นำระดับสูง

การสืบสวนจับกุมและปราบปรามยาเสพติด

สำนักงาน ป.ป.ส. (<http://www.oncb.go.th/>, 2552) ได้กล่าวถึงการสืบสวนจับกุมและปราบปรามยาเสพติดให้โทษของรัฐบาลไทยนั้น นับได้ว่าเป็นเรื่องที่ยุ่ยากสลับซับซ้อนมาก ทั้งนี้เพราะประเทศไทยเป็นแหล่งที่มีการผลิต และเป็นแหล่งทางผ่านของยาเสพติดผ่านไปสู่ประเทศอื่น ๆ และเป็นทั้งแหล่งที่มีผู้ติดยาเสพติดจำนวนมาก สภาพเช่นนี้ย่อมเป็นภาระหนัก ในการสืบสวนจับกุมและปราบปราม แม้ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศที่มีอาณาเขตพื้นที่บางส่วนรวมอยู่ในพื้นที่เรียกกันว่า “สามเหลี่ยมทองคำ” อันเป็นพื้นที่ที่มีการผลิตฝิ่นและยาเสพติดเป็นอนุพันธ์ของฝิ่นอันได้แก่มอร์ฟีนและยาเสพติดเป็นอนุพันธ์ของฝิ่น อันได้แก่มอร์ฟีน และเฮโรอีนแต่ประเทศไทยก็ได้ทำการปราบปรามอย่างจริงจังรวมทั้งได้พยายามที่จะให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่น หันมาปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นทดแทน

สถานการณ์ของยาเสพติด ก่อน พ.ศ. 2515 พ่อค้ายาเสพติดจะขึ้นไปซื้อฝิ่นจากชาวเขาต่าง ๆ ที่หมู่บ้านบนเขาแล้วจะนำไปรวมไว้ที่จุดรวมฝิ่นในบริเวณป่าเขาลึกเข้าไปในดินแดนพม่า หลังจากนั้นจะลำเลียงฝิ่นมายังบริเวณชายแดนไทยพม่า โดยใช้ม้าต่างเป็นขบวนลำเลียงและมีกองกำลังคุ้มกันมากน้อยตามจำนวนฝิ่น ฝิ่นเหล่านี้จะถูกนำไปผลิตเป็นมอร์ฟีนเฮโรอีนต่อไป โดยโรงงานผลิตยาเสพติดที่ลักลอบผลิตในป่าที่บริเวณชายแดนไทยบ้าง และบริเวณชายแดนพม่าบ้าง เฮโรอีนที่ผลิตได้จะถูกส่งไปขายที่ประเทศเวียดนามได้ ส่วนฝิ่นกับมอร์ฟีนส่งไปฮ่องกง และที่นั่นพ่อค้าจะผลิตเป็นเฮโรอีนนอกนั้นจะส่งไปขายในประเทศอื่น ๆ ต่อไป

ครั้น พ.ศ. 2516 รัฐบาลไทยได้ระดมกำลังทั้งตำรวจและทหาร เข้าทำการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง เพื่อสกัดกั้นกองคาราวานหรือขบวนการค้าลำเลียงฝิ่นข้ามเขตแดนเข้ามาในประเทศไทย ในขณะเดียวกันก็สืบสวนค้นหาและปราบปรามทำลายแหล่งเก็บซ่อนฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน และโรงงานผลิตเฮโรอีนทั้งหลายในภาคเหนือของประเทศไทยด้วย การรณรงค์ปราบปรามดังกล่าวปรากฏว่าขบวนลำเลียงฝิ่นได้หยุดชะงักภายในดินแดนพม่า ไม่กล้าข้ามแดนเข้ามา และโรงงานผลิตทั้งหลายได้พากันย้ายเข้าไปไว้ในเขตควบคุมของชนกลุ่มน้อยเผ่าต่าง ๆ ที่เป็น

ปฏิบัติต่อรัฐบาลพม่า แม้ว่าจะไม่ลึกเข้าไปในดินแดนพม่ามาก แต่ก็พื้นเจือมีอกกฎหมายของฝ่ายไทย หลังจากนั้นต่อมอองคการค้ายาเสพติดของบุคคลเชื้อสายจีนก็เริ่มเห็นช่องทางว่าทวีปยุโรปหรือที่ว่าจะเป็นตลาดเฮโรอีนจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำให้เกิดเส้นทางลำเลียง และวิธีการที่จะลักลอบขนเฮโรอีนจากรัฐฉานไปสู่ศูนย์กลางจำหน่ายยังประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปมีที่เมืองอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ สำหรับประเทศไทยในฐานะที่อยู่ติดกับบริเวณที่ตั้งของแหล่งผลิต ซึ่งประกอบด้วยมีถนนหนทางที่สะดวก มีท่าอากาศยานกรุงเทพฯ และชาวจีนหรือบุคคลเชื้อสายจีนอยู่มาก ประเทศไทยจึงเหมาะสมที่จะใช้เป็นศูนย์กลางการค้ายาเสพติด ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีกลุ่มค้ายาเสพติดหลายกลุ่มเพิ่มมากขึ้นและมีการสร้างขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดขึ้นนับแต่การลำเลียงเฮโรอีนจากชายแดนไทย-พม่า เข้าสู่ภาคเหนือของประเทศไทย การส่งต่อเข้ามากรุงเทพมหานคร การจัดหาบุคคลนำเฮโรอีน ไปยังยุโรป การวางข่ายงานค้ายาเสพติดกับต่างประเทศ

การสืบสวนปราบปรามและงานข่าวกรองเกี่ยวกับอาชญากรรมยาเสพติดในระยะแรกนั้นยังดำเนินการ ไม่ได้ผลเต็มที่ ทั้งนี้เพราะวงการค้ายาเสพติดได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วในขณะที่ฝ่ายปราบของไทยประสบการขาดแคลนหลายด้าน ปัญหานี้ได้รับความเห็นใจจากต่างประเทศที่ประสบปัญหาเสพติด และต้องการจะช่วยเหลือฝ่ายไทยในการปราบปรามยาเสพติด จึงได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์ในการปราบปราม ด้านการฝึกอบรม ในขณะเดียวกันได้มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดเป็นการใหญ่โดยจัดตั้งศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้ไทย (สปส.ตร.) ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์ในการเสนอแนะประสานงานด้านการปราบปรามยาเสพติดภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นอกจากนี้ตำรวจภูธร ตำรวจนครบาล ตำรวจตระเวนชายแดน กองปราบปราม ได้จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจเพื่อปราบปรามยาเสพติดขึ้น ตลอดทั้งกองบินตำรวจ กองตำรวจน้ำ กองกำกับการตำรวจสุนัข ได้ให้ความสนับสนุน จึงทำให้การปราบปรามยาเสพติดประสบผลสำเร็จและสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้มากขึ้น

ภารกิจด้านการสืบสวนจับกุมและปราบปรามยาเสพติดให้ไทยของรัฐบาลไทย เป็นเรื่องที่ยุ่ยากสลบซับซ้อนมาก เพราะประเทศไทยเป็นแหล่งที่มีการผลิต และเป็นทางผ่านของยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านไปสู่ประเทศอื่น ๆ ทั้งเป็นแหล่งที่มีผู้ค้ายาเสพติดจำนวนมาก จากสภาพการดังกล่าวย่อมเป็นภาระหนักในการสืบสวนจับกุมและปราบปราม นอกจากนั้นประเทศไทยมีอาณาเขตพื้นที่บางส่วนรวมอยู่ในพื้นที่เรียกกันว่า “สามเหลี่ยมทองคำ” อันเป็นพื้นที่ที่มีการผลิตฝิ่นมอร์ฟีนและเฮโรอีน นอกจากนี้บริเวณป่าลึกที่ตามแนวชายแดนไทยพมามีการตั้งโรงงานผลิตยาเสพติด ดังนั้นไทยในฐานะที่อยู่ติดกับบริเวณที่ตั้งของแหล่งผลิต ประกอบด้วยมีถนนหนทางที่สะดวก มีท่าอากาศยานกรุงเทพฯ และมีชาวจีนหรือบุคคลเชื้อสายจีนอยู่มาก ประเทศไทยจึงเหมาะสมที่จะใช้เป็นศูนย์กลางการค้ายาเสพติด ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีกลุ่มค้ายาเสพติดหลายกลุ่ม

เพิ่มมากขึ้นและมีการสร้างข่ายงานลักลอบค้ายาเสพติดขึ้นเริ่มต้นจากการลำเลียงเฮโรอีนจากชายแดนไทย-พม่า เข้าสู่ภาคเหนือของประเทศไทย การส่งต่อเข้ามากรุงเทพมหานคร การจัดหาบุคคลนำเฮโรอีนออกนอกประเทศไปยังยุโรปการวางข่ายงานค้ายาเสพติดกับต่างประเทศ

การสืบสวนปราบปรามและงานข่าวกรองเกี่ยวกับอาชญากรรมยาเสพติดในระยะแรกนั้นยังดำเนินการไม่ได้ผลเต็มที่ เพราะวงการค้ายาเสพติดได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วในขณะที่ฝ่ายปราบของไทยประสบการขาดแคลนหลายด้าน ซึ่งต่อมาได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ด้านอุปกรณ์ในการปราบปราม ด้านการฝึกอบรม ขณะเดียวกันได้มีการปรับปรุงโครงสร้างงานด้านการปราบปรามยาเสพติด โดยจัดตั้งศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ (สปป.ตร.) ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์ในการเสนอแนะประสานงานด้านการปราบปรามยาเสพติดภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นอกจากนี้ตำรวจทุกหน่วย ได้จัดตั้งชุดเฉพาะกิจเพื่อปราบปรามยาเสพติดขึ้น ตลอดทั้งกองบินตำรวจ กองตำรวจน้ำ กองกำกับการตำรวจสุนัขได้ให้ความสนับสนุน จึงทำให้การปราบปรามยาเสพติดประสบผลสำเร็จและสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้มากขึ้นในปัจจุบันนี้

ลักษณะโรงงานและแหล่งผลิต

สำนักงาน ป.ป.ส. (<http://www.oncb.go.th/>, 2552) ได้ให้ข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับโรงงานและแหล่งผลิตยาเสพติดว่าโรงงานผลิตยาเสพติดส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานผลิตเฮโรอีน และยาบ้า ซึ่งมักจะตั้งอยู่แถวบริเวณชายแดนในพื้นที่เป็นป่าเขา ระหว่างชายแดนไทยกับชายแดนพม่า เพราะสะดวกในการหลบหนี และปลอดภัยจากการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ทั้งสองประเทศ โดยการหลบหนีจากเขตแดนหนึ่งไปยังอีกเขตแดนหนึ่งได้ง่าย ลักษณะของโรงงานผลิตยาเสพติดเหล่านี้มีความแตกต่างกันไปตามแต่ความสามารถ ขนาดที่ตั้ง ซึ่งอุปกรณ์การผลิต อาจใช้เครื่องครัวธรรมดาไปจนถึงเครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัยที่มีราคาแพงมาก และอาจมีนักเคมีหรือชีวะเคมีเป็นพนักงานควบคุมการผลิต

ส่วนใหญ่แล้วโรงงานผลิตยาเสพติดจะตั้งอยู่ตามชายแดนไทย เป็นโรงงานของชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลพม่า จึงต้องผลิตและค้ายาเสพติดเพื่อจะหาทุนบำรุงกองกำลังลักษณะของโรงงานมักจะเป็นโรงงานผลิตแบบพร้อมที่จะเคลื่อนที่ได้เสมอ อาจจะเป็นเพิงมีหลังคาหรือตั้งอยู่ตามบริเวณถ้ำต่าง ๆ อุปกรณ์ที่ใช้ก็มีเตาไฟและกระทะสำหรับเคี้ยวฝิ่น จะได้ว่าโรงงานมีขนาดใหญ่เล็กเท่าใด ก็ต้องดูที่จำนวนกระทะ ที่หลายได้ส่วนมากจะมีขนาด 2-6 กระทะ แต่ละโรงงานก็มีกองกำลังคุ้มกัน ประมาณ 20-100 คน ส่วนตัวยาสำคัญและจำเป็นในการผลิต ได้แก่ น้ำยาอะซิติก แอนไฮไดรด์ หรืออะซิติกคลอไรด์ ผ่านประเทศไทยทำได้ยากมากจึงเกรงกันว่าจะมีนักเคมีที่เก่งๆ สามารถใช้สารเคมีที่ถูกและจำเป็นที่ต้องใช้ในการบริโภคนิดอื่น ๆ เช่น น้ำส้มมาใช้ทดแทนน้ำยาเคมีทั้งสองชนิดนี้ โรงงานผลิตยาเสพติดส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานผลิตเฮโรอีน และยาบ้า ซึ่งมักจะ

ตั้งอยู่แถวบริเวณชายแดนในพื้นที่เป็นป่าเขา ระหว่างชายแดนไทยกับชายแดนพม่า เป็นโรงงานของชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลพม่า ลักษณะของโรงงานผลิตยาเสพติดเหล่านี้มีความแตกต่างกันไปตามแต่ความสามารถ ขนาดที่ตั้ง ซึ่งอุปกรณ์การผลิต อาจใช้เครื่องครัวธรรมดาไปจนถึงเครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัยที่มีราคาแพงมาก และอาจมีนักเคมีหรือชีวะเคมีเป็นพนักงานควบคุมการผลิต เป็นโรงงานผลิตแบบพร้อมที่จะเคลื่อนที่ได้เสมอ อุปกรณ์ที่ใช้ก็มีเตาไฟและกระทะสำหรับเคี้ยวฝิ่น โรงงานมีขนาดใหญ่เล็กเท่าใดก็ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนกระทะ ส่วนมากจะมีขนาด 2-6 กระทะ แต่ละโรงงานจะมีกองกำลังคุ้มกัน ประมาณ 20-100 คน ด้านตัวยาสำคัญและจำเป็นในการผลิต ได้แก่ น้ำยาอะซิติก แอนไฮไดรด์ หรืออะซิติกกลอไรด์

การลักลอบนำเข้าและเส้นทางลำเลียงยาเสพติด

สำนักงาน ป.ป.ส. (2553 : 8-9) ได้กล่าวถึงสถานการณ์การลักลอบนำเข้าและเส้นทางลำเลียงของยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดในประเทศว่า ส่วนใหญ่มาจากแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน โดยยาบ้า เฮโรอีน และไอซ์ ส่วนใหญ่นำเข้ามาจากประเทศพม่าโดยใช้เส้นทางต่าง ๆ ดังนี้

นำเข้ามาทางภาคเหนือของประเทศไทย ผ่านจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก ซึ่งเป็นช่องทางที่มีการนำเข้ามาทางด้านอื่น ๆ

นำเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และบางส่วนผ่านลงไปยังประเทศกัมพูชาเพื่อนำเข้าประเทศไทยทางภาคตะวันออกเฉียง

นำเข้ามาทางภาคกลางด้านจังหวัดกาญจนบุรี แต่การนำเข้าทางด้านนี้ยังมีปริมาณไม่มากนัก เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ

นำเข้าทางด้านจังหวัดระนอง ซึ่งมีปริมาณน้อย ส่วนใหญ่เป็นการลักลอบนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง

สำหรับกัญชาซึ่งมีแหล่งผลิตสำคัญอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่นำเข้าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผ่านทางจังหวัดนครพนม หนองคาย มุกดาหารและจังหวัดเลย

พื้นที่ลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ยังคงปรากฏในพื้นที่ภาคเหนือถึงร้อยละ 80.6 รองลงมาภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 18.5 และภาคกลางร้อยละ 0.9 โดยภาคเหนือมีส่วนการนำเข้าลดลง ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนการนำเข้าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดมีความระมัดระวังตัวมากขึ้น มีการเปลี่ยนช่องทางการนำเข้าเพื่อหลีกเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ พื้นที่ที่มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดในช่วงนี้พบประมาณ 33 อำเภอ ใน 13 จังหวัด ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ที่มีการลักลอบนำเข้ามา 15 อำเภอ ใน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย มีอำเภอแม่สาย แม่ฟ้าหลวง และอำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงใหม่

มีอำเภอฝาง แม่อาข และอำเภอเชียงดาว จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีอำเภอปางมะผ้า และอำเภอปาย จังหวัดตาก มีอำเภอแม่สอด จังหวัดอุบลราชธานี มีอำเภอเขมราฐ จังหวัดหนองคาย มีอำเภอเมือง และอำเภอบึงการ จังหวัดนครพนม มีอำเภอท่าอุเทน และอำเภอธาตุพนม จังหวัดเลย มีอำเภอท่าลี่ ซึ่งทั้งหมดนี้มีการลักลอบนำเข้ายาบ้าถึงร้อยละ 90 ของการนำเข้าทั่วประเทศ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีการนำเข้าอย่างต่อเนื่อง

การสกัดกั้นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดโดยการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด ในปี พ.ศ. 2552 พบการจับกุมรายสำคัญของด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด จำนวน 85 แห่ง ใน 42 จังหวัด ของกลางยาบ้า จำนวน 2,764,653 เม็ด คิดเป็นร้อยละ 28.2 ของการจับกุมคดีรายสำคัญของทั่วประเทศ มีผลการจับกุมเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยจุดตรวจที่มีการจับกุมได้บ่อยครั้ง คือ จุดตรวจผาหงส์ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ จุดตรวจบ้านแก่งป็นเต้า อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ด่านตรวจถาวรแม่คำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จุดสกัดดู่ยามนิคม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และด่านตรวจสี่กั้ว ถนนมิตรภาพ อำเภอสี่กั้ว จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการลักลอบนำเข้าและเส้นทางลำเลียงยาเสพติดนั้นได้เข้ามาแทบทุกภาคของประเทศไทยที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศพม่าและประเทศลาว โดยยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทยนั้นแหล่งผลิตจะอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศพม่าและลาว พื้นที่ที่มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติด มากที่สุดคือ ภาคเหนือถึงร้อยละ 80.6 รองลงมาภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 18.5 และภาคกลางร้อยละ 0.9 แต่ในปัจจุบันนี้ภาคเหนือมีส่วนการนำเข้าลดลง ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีส่วนการนำเข้าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดมีความระมัดระวังตัวมากขึ้น มีการเปลี่ยนช่องทางการนำเข้าเพื่อหลีกเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ที่มีการสกัดกั้นบนเส้นทางลำเลียงยาเสพติดโดยมีการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด ซึ่งในปี พ.ศ. 2552 มีการจับกุมคดียาเสพติดรายสำคัญของด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด จำนวน 85 แห่ง ใน 42 จังหวัด ได้ของกลางยาบ้า จำนวน 2,764,653 เม็ด คิดเป็นร้อยละ 28.2 ของการจับกุมคดีรายสำคัญของทั่วประเทศ ซึ่งมีผลการจับกุมเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาดังนั้นต้องมีการเข้มงวดในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัดของเจ้าหน้าที่ต่อไป เพื่อผลในการจับกุมอย่างต่อเนื่อง

การลักลอบบรรจยาเสพติด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. ปส.สัมพันธ์. (2550 : 5-7) ได้ให้ข้อมูลที่กล่าวถึงวิธีการที่ผู้ที่มีพฤติการณ์ค้ายาเสพติดทำการลักลอบบรรจยาเสพติดเพื่อส่งออกต่างประเทศ โดยมีการลักลอบส่งออกด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา เพื่ออำพรางการตรวจค้น บางรายที่เจ้าหน้าที่จับได้ก็คาดกันว่าผู้ค้าคงได้ใช้วิธีการนั้น ๆ มาหลายครั้งแล้ว

การลักลอบบรรจุนยาเสพติดที่ถูกจับได้ส่วนมากเป็นเฮโรอีนเพราะว่าบรรจุในภาชนะได้แทบทุกชนิด
ดังวิธีการต่อไปนี้

1. บรรจุในกระป๋องอาหาร โดยสลากกระป๋องจะถูกแกะออกและกระป๋องจะถูกเจาะเป็นรู เพื่อเอาอาหารออกแล้วบรรจุเฮโรอีนเข้าไปแทน จากนั้นก็ปิดรูและปิดสลากทับอีกทีหนึ่ง ซึ่งกระป๋องอาหารเหล่านี้บรรจุในกระเป๋าดำเดินทางได้สะดวก

2. ซุกซ่อนไว้ในแผ่นเสียงของเพลงขนาดมาตรฐาน ยาเสพติดนั้นถูกซุกซ่อนอยู่ระหว่างแผ่นเสียงที่ถูกแยกออกเป็นสองส่วน แผ่นเสียงดังกล่าวจะสังเกตได้ว่าค่อนข้างหนากว่าแผ่นเสียงธรรมดา

3. ซุกซ่อนยาเสพติดในกล่องใส่ฟิล์มภาพยนตร์ กล่องดังกล่าวจะผ่านด่านศุลกากรโดยไม่มีการตรวจ เพราะเกรงว่าหากเปิดกล่องแล้วจะทำให้ฟิล์มเสีย

4. ซุกซ่อนไว้ในรองเท้า ซึ่งระหว่างพื้นรองเท้ากับตัวรองเท้าได้ทำไว้เป็นช่องกลวงซ่อนยาเสพติดไว้ข้างในช่อง แล้วเอาพื้นรองเท้าประกบกับรองเท้าหนา

5. ซ่อนไว้ในหนังสือ โดยเอาหนังสือเล่มหนา ๆ มาเจาะเป็นช่องไว้ตรงกลางแล้วเอายาเสพติดบรรจุไว้ในช่องนั้น ถ้าไม่สังเกตก็จะเห็นเป็นหนังสือธรรมดาเล่มหนึ่ง

6. ซ่อนไว้ในของเล่นรูปตุ๊กตาต่าง ๆ ด้วยการทำเป็นไส้ยัดเข้าไปในเล่นนั้น

7. ซุกซ่อนไว้ในรถยนต์ โดยซุกซ่อนไว้ตามช่องที่มีที่ว่าง เช่น ระหว่างขอบประตูรถท้ายรถ และถึงน้ำมัน

8. ซุกซ่อนตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และบางทีก็ซ่อนไว้ในเครื่องแต่งกาย เช่น ตามขอบสะเอวกางเกง ตามสายรัดข้อมือ ตรงทรงก็เลยซ่อน และเมื่อใดที่เจ้าหน้าที่จับได้ การลักลอบค้ายาเสพติดก็ต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการไปเรื่อย ๆ และทางเจ้าหน้าที่ก็ต้องใช้ความพยายามต่อไปในการจับกุม

จะเห็นได้ว่าผู้ค้ายาเสพติดให้โทษมีเทคนิคและวิธีการมากมายในการซุกซ่อนยาเสพติดเพื่อหลบเลี่ยงจากการถูกจับกุมของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเมื่อใดที่เจ้าหน้าที่จับได้ผู้ที่ลักลอบค้ายาเสพติดก็จะหาวิธีการหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการไปเรื่อย ๆ ดังนั้นทางเจ้าหน้าที่ก็ต้องใช้ความพยายามในการสังเกตและใช้ไหวพริบในการตรวจค้นตรวจสอบหาจุดซุกซ่อน เพื่อนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดต่อไป และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดให้โทษควรจะมีการรวบรวม เทคนิคและวิธีการในการซุกซ่อนยาเสพติดของผู้ค้ายาเสพติดที่มีการตรวจพบและจับกุม นำมาเผยแพร่และจัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในด้านปราบปรามยาเสพติดต่อไป เพื่อผลสำเร็จของงานด้านนี้ต่อไป

กฎหมายยาเสพติดกับการลงโทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (<http://www.krisdika.go.th>, 2553) ได้ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันประเทศไทย มีกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ดังนี้

1. พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
2. พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519
3. พ.ร.บ.วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518
4. พ.ร.บ.ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533
5. พ.ร.บ.ควบคุมโรคพิษพิษ พ.ศ. 2495
6. พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดอันเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534
7. พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534
8. พ.ร.บ.ขนส่งทางบก พ.ศ. 2522
9. พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522
10. พ.ร.บ.ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490
11. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2537
12. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึดและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2537
13. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนเงินรางวัลคดียาเสพติด พ.ศ.2537
14. พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ.2550

จะเห็นได้ว่ามีกฎหมายมากมายหลายฉบับและหลายลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามยาเสพติดนำมาใช้เป็นเครื่องมือให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการที่นำไปสู่การปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในทุก ๆ ด้าน ซึ่งถ้าหากเจ้าหน้าที่ของทุกองค์กรที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแต่ละฉบับมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้น ๆ และมีการประสานงานกันทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน ตลอดจนมีบูรณาการในการปฏิบัติก็จะส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ยุทธศาสตร์และกลไก การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล

สำนักงาน ป.ป.ส. (<http://www.oncb.go.th>, 2552) การที่ประเทศไทยมีพื้นที่บางส่วนติดกับสามเหลี่ยมทองคำและมีการคมนาคมภายในประเทศที่สะดวกรวดเร็ว โดยเฉพาะการขนส่งทางบกและทางอากาศจึงส่งผลให้มีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดให้โทษทั้งภายในประเทศและนำออกไปยังต่างประเทศเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการลักลอบลำเลียงเฮโรอีนไปยังต่างประเทศ เช่น อเมริกา ออสเตรเลียและยุโรป ตลอดจนการลักลอบลำเลียงกัญชาจากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมายัง

กรุงเทพฯ แล้วส่งออกไปต่างประเทศโดยการขนส่งทางเรือหรือส่งลงทางใต้ไปยังประเทศมาเลเซีย และต่อไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ญี่ปุ่น อเมริกาและประเทศในยุโรปบางประเทศ

กระทรวงมหาดไทย ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) (2552 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้พิจารณาจากสภาพปัญหาเสพติดที่กล่าวข้างต้น ทำให้รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเร่งด่วน เนื่องจากปัญหายาเสพติดนั้นนอกจากจะนำไปสู่ปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาความมั่นคงของชาติแล้วยังนำไปสู่ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดนั้น มิใช่เป็นปัญหาระดับประเทศเท่านั้นแต่กลายเป็นปัญหาระดับโลกไปแล้ว ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ รัฐบาลทุกสมัยที่ผ่านมาจึงพยายามกำหนดนโยบายและออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง แต่ผลสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในแต่ละครั้งก็มียากน้อยแตกต่างกันไป จนมาถึงรัฐบาลชุดปัจจุบัน มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 82/2552 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2552 เรื่อง ยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายรัฐบาล (ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน) โดยเป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกันเพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ระดับนโยบาย

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เป็นกลไกนโยบายระดับชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนงานและงบประมาณป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน บำบัดรักษาและการบังคับใช้กฎหมาย ควบคุมเร่งรัดและประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ โดยมีสำนักงาน ป.ป.ส. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการและเป็นหน่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์

2. ระดับอำนาจการ

2.1 กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นกลไกอำนาจการระดับชาติ มีหน้าที่ในการวางแผน อำนาจการ ประสานงานและกำกับดูแลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในเรื่องยาเสพติด โดยการแปลงนโยบายจากคณะกรรมการ ป.ป.ส. ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 1 ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการและเป็นหน่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ

2.2 ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ รับผิดชอบในการกำกับ ติดตามและประสานการปฏิบัติในแต่ละมาตรการ จำนวน 7 คณะ ดังนี้

2.2.1 คณะอนุกรรมการสกัดกันยาเสพติดตามแนวชายแดน โดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นประธาน

2.2.2 คณะอนุกรรมการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาสังคม โดยมี ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน

2.2.3 คณะอนุกรรมการจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน

2.2.4 คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน

2.2.5 คณะอนุกรรมการส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว โดยมีปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธาน

2.2.6 คณะอนุกรรมการปราบปรามยาเสพติด โดยมีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นประธาน

2.2.7 คณะอนุกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยมี ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน

ให้ประธานคณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาแต่งตั้ง อนุกรรมการ คณะทำงาน ตามที่เห็นสมควรและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ ให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาล

3. ระดับภารกิจ

ให้กระทรวง กรม และหน่วยงานอื่น ใช้กลไกศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กระทรวง/ทบวง (ศตส. กระทรวง/กรม) ในการแปลงนโยบายและยุทธศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ภารกิจของกระทรวงและจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับ เพื่อให้แต่ละหน่วยงานในสังกัดนำไปปฏิบัติ และทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ประสานงาน ของหน่วยงานในระดับกรมที่เกี่ยวข้องกับงาน ยาเสพติด รวมทั้งประสานการปฏิบัติในระดับพื้นที่

3.1 ระดับพื้นที่

3.1.1 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 1-4 (กอ.รมน.ภาค 1-4) เป็นกลไก ในการบูรณาการ อำนาจการ การประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อ เอาชนะยาเสพติดจังหวัด ร่วมกับสำนักงาน ปปส.ภาค/กทม. กองบัญชาการตำรวจภูธรภาคและ หน่วยงานองค์กรระดับภาคที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด/กรุงเทพมหานคร(ศตส.จ./กทม.) เป็นกลไกในการอำนวยความสะดวกและปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ในการบูรณาการแผนงานโครงการงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ในจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

3.1.3 ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอ/เขต (ศตส.อ./ข.) เป็นกลไกในการอำนวยความสะดวกและปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ในการบูรณาการแผนงาน โครงการงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ในอำเภอและเขต

3.1.4 ศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (สปส.อปท.) เป็นกลไกในการปฏิบัติงานด้านยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่

3.2 การปฏิบัติการ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายลดระดับปัญหาของยาเสพติดของประเทศและให้มีการปฏิบัติการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกันและกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการ จึงกำหนด 7 โครงการหลัก ให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางกิจกรรมการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

3.2.1 โครงการรื้อชายแดน การสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน

3.2.2 โครงการรื้อชุมชน การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาสังคม ป้องกันยาเสพติด

3.2.3 โครงการรื้อสังคม การจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ

3.2.4 โครงการรื้อโรงเรียน โรงเรียนป้องกันยาเสพติด

3.2.5 โครงการรื้อครอบครัว ครอบครัวสีขาว ครอบครัวเข้มแข็ง

3.2.6 โครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน

3.2.7 โครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติดแบบบูรณาการ

3.3 กระทรวงยุติธรรม สำนักงาน ป.ป.ส. (2553 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้นำเสนอสรุปผลการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ตาม “ยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกัน” ผลการดำเนินการด้านการจับกุม (ห้วงระหว่างวันที่ 1 – 30 เม.ย. 2552) สามารถดำเนินการได้ดังนี้ การจับกumnักค้ายาเสพติดรายย่อยในระดับพื้นที่ 4,701 คดี (ราย) ผู้ต้องหา 5,243 คน การดำเนินการต่อผู้มีอิทธิพล 12 คดี (ราย) ผู้ต้องหา 12 คน การจับกumnักค้ายาเสพติดรายสำคัญ 215 คดี (ราย) ผู้ต้องหา 302 คน การจับกumnักค้าตามข้อร้องเรียน 29 คดี (ราย) ผู้ต้องหา 34 คน มีการปิดล้อม/ตรวจค้นพื้นที่เป้าหมาย 698 คดี (ราย) ผู้ต้องหา 786 คน จำนวน 1,271 ครั้ง การสกัดกั้น ณ จุดตรวจเส้นทางตอนใน 608 คดี (ราย) ผู้ต้องหา 730 คน จำนวน 12,049 ครั้ง และมีการดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่รัฐที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 12 เรื่อง 13 คน และการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนของ

ประชาชน จำนวน 65 เรื่อง และมีการบังคับใช้กฎหมายด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน/ยึดทรัพย์ จำนวน 188 คดีมูลค่าทรัพย์สินรวม 73,479,793.11 บาท ในส่วนของกลางที่ตรวจยึดได้จากการจับกุมเฉพาะตัวที่สำคัญ ๆ มีดังนี้ ยาบ้า 1,671,554 เม็ด กัญชา 584,208 กรัม เฮโรอีน 1,169 กรัม ฝิ่น 2,650 กรัม กระตอม 936,955 กรัม ไอซ์ 1,263 กรัม

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นตามนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกันและ 7 โครงการหลัก ซึ่งทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยมีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นประธานรับผิดชอบในโครงการที่ 6 การปราบปรามยาเสพติดสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน ต่อมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ 0008.3/00937 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2552 เรื่อง กำชับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยให้ทุกหน่วยในสังกัดเร่งรัดการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดทุกระดับ ทั้งในส่วนของการซื้อขายการค้ายาเสพติด ผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ และผู้ค้าที่หลบหนีหมายจับ เพิ่มความเข้มในการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงนำยาเสพติดเข้าประเทศตามบริเวณแนวชายแดน บูรณาการการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัดในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดบนเส้นทางคมนาคมจากพื้นที่แนวชายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งจากการปฏิบัติการมาได้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง จะเห็นได้ว่า มีผลการจับกุมและการปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลออกมาเป็นรูปธรรมได้ผลงานอยู่ในระดับหนึ่ง ซึ่งทุกภาคส่วนที่มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละด้านจะต้องดำเนินการตามนโยบายในการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่องต่อไป

ยุทธศาสตร์และกลไก การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของตำรวจภูธร จังหวัดพะเยา

ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ในฐานะหน่วยงานที่สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งต้องร่วมรับผิดชอบในโครงการที่ 6 ด้านการปราบปรามยาเสพติดสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน ได้มีหนังสือสั่งการ เรื่อง กำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดด้านการปราบปรามยาเสพติด ที่จะต้องดำเนินการในปีงบประมาณ 2552 โดยได้มีหนังสือสั่งการ ที่ พย.0029(สตส.)/430 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2551 ถึงสถานีตำรวจทุกแห่งในสังกัดจังหวัดพะเยา ให้ดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ และให้ดำเนินการตามตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของ ตร. และ ภ.5 ภ.จว. พะเยา โดยกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดที่จะต้องดำเนินการในปีงบประมาณ 2552 ของ ภ.จว.พะเยา และให้รายงานผลการดำเนินการให้ ภ.จว.พะเยา ทราบทุกวัน ที่ 3 ของทุกเดือน เริ่มรายงานครั้งแรกวันที่ 3 พฤศจิกายน 2551 ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดเป้าหมาย ในการปราบปรามยาเสพติดปี 2552 (ภ.จว.พะเยา)

ตัวชี้วัด สภ.ฯ	ราย สำคัญ	รายย่อย	หมายจับ	ตรวจสอบ ทรัพย์สิน	ผู้เสพ	ขยายผลจาก รายสำคัญ
เมือง	2	10	2	1	30	1
ดอกคำใต้	1	6	1	1	30	1
แม่ใจ	1	4	1	1	20	1
เชียงคำ	1	5	1	1	20	1
จุน	1	4	1	1	10	1
ปง	1	5	1	1	10	1
เชียงม่วน	1	2	1	1	10	1
ภูพานยาว	1	2	1	1	10	1
ภูซาง	1	2	1	1	10	1
ภ.จว.พะเยา	10	40	10	10	150	9

ที่มา : (ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา (ศตส.ภ.จว. พะเยา).
2551 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ศตส.ภ.จว. พะเยา (2551 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้มีหนังสือสั่งการ
ที่ พย.0029(ศตส.)/ 430 ลงวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2551 กำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดด้านการปราบปราม
ยาเสพติดและให้คำจำกัดความของนักค้ายาเสพติดให้โทษดังนี้

คำจำกัดความของนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ

1. มีพฤติการณ์ผลิต นำเข้า หรือส่งออกยาเสพติด
2. มีพฤติการณ์ค้ายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
3. ใช้อิทธิพลต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือ หรือสนับสนุนการค้ายาเสพติด
4. เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ค้ายาเสพติด หรือสนับสนุนการค้ายาเสพติด
5. มีพฤติการณ์หรือปริมาณการค้ายาเสพติดที่บ่งชี้ว่าเป็นการขายส่ง ซึ่งจะแตกต่างกันใน

และพื้นที่

คำจำกัดความของยาเสพติดรายย่อย

หมายถึง ผู้ค้ารายย่อย และผู้ครอบครองยาเสพติด

จากการศึกษายุทธศาสตร์และกลไก การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ ตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าได้มีการกำหนดเป้าหมายเป็นตัวชี้วัด ในการปฏิบัติการในการดำเนินการปราบปรามผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ไว้อย่างชัดเจน และมีการมอบหมายภารกิจให้สถานีตำรวจแต่ละพื้นที่รับไปดำเนินการอย่างชัดเจนเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่หน่วยเหนือได้สั่งการลงมา ซึ่งสถานีตำรวจภูธรปง ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจับกุม ผู้กระทำความผิด จำหน่ายรายสำคัญ จำนวน 1 ราย ผู้กระทำความผิดรายย่อย จำนวน 5 ราย ผู้เสพย์ 10 ราย บุคคลตามหมายจับคดียาเสพติด 1 ราย ตรวจสอบทรัพย์สินผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด จำนวน 1 ราย และขยายผลจากผู้ค้ารายสำคัญ จำนวน 1 ราย ซึ่งถือเป็นพันธกิจที่จะต้อง ดำเนินการให้ได้ในห้วงงบประมาณนี้

ยุทธศาสตร์และกลไก การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรปง

สถานีตำรวจภูธรปง จังหวัดพะเยา คำสั่งที่ 337/2551 ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2551 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ชุดสืบสวน ปราบปราม จับกุมผู้ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (สถานีตำรวจภูธรปง จังหวัดพะเยา. 2551 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ในฐานะหน่วยงานที่สังกัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งต้องร่วมรับผิดชอบในโครงการที่ 6 ด้านการปราบปรามยาเสพติด สำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน และต้องรับผิดชอบและปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ ที่ พย.0029 (สตส.)/430 ลงวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2551 เรื่อง เป้าหมายตัวชี้วัดด้านการปราบปราม ยาเสพติด ในปีงบประมาณ 2552 ของตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา ได้ออกคำสั่งสถานีตำรวจภูธร อำเภอปง ที่ 337/2551 ลงวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2551 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ชุดสืบสวน ปราบปราม จับกุม ผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อดำเนินการตามเป้าหมายตัวชี้วัดด้าน การปราบปรามยาเสพติดตามคำสั่งการของหน่วยเหนือข้างต้นจำนวน 2 ชุดปฏิบัติการ รวมกำลังพล 12 นาย โดยใช้กำลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสืบสวนสอบสวน จำนวน 6 นาย และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุดสืบสวนปราบปราม จำนวน 6 นาย

ตารางที่ 2 สถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ สถานีตำรวจภูธรปง ห้วงปีงบประมาณ 2551
(1 ตุลาคม 2550 – 30 กันยายน 2551)

ตัวชี้วัด ส.ก.๑	ราย สำคัญ	รายย่อย (จำหน่ายและ ครอบครอง)	หมายจับ	ตรวจสอบ ทรัพย์สิน	ผู้เสพ	ขยายผล จากราย สำคัญ
ปง	-	21	5	3	31	-
รวม	-	21	5	3	31	-

ที่มา : (สถานีตำรวจภูธรปง จังหวัดพะเยา. 2552 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ตารางที่ 3 สถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดในพื้นที่ สถานีตำรวจภูธรปง ห้วงปีงบประมาณ 2552
(1 ตุลาคม 2551 – 30 กันยายน 2552)

ตัวชี้วัด ส.ก.๑	รายสำคัญ (จำหน่าย)	รายย่อย (ครอบครอง)	หมายจับ	ตรวจสอบ ทรัพย์สิน	ผู้เสพ	ขยายผล จากราย สำคัญ
ปง	-	12	7	2	51	-
รวม	-	12	7	2	51	-

ที่มา : (สถานีตำรวจภูธรปง จังหวัดพะเยา. 2552 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากการศึกษายุทธศาสตร์และกลไก การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรปง จังหวัดพะเยา ดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าได้มีการออกคำสั่งแต่งตั้งชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดให้โทษเป็นกิจจะลักษณะ เพื่อดำเนินการตามตัวชี้วัดในการปฏิบัติการในการดำเนินการปราบปรามผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่หน่วยเหนือได้มอบหมายมาให้ดำเนินการ ซึ่งสถานีตำรวจภูธรปง สามารถดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดบรรลุผลได้ในระดับหนึ่ง และมีส่วนที่ไม่บรรลุผลคือการจับกุมผู้ค้ารายสำคัญและการขยายผลจากรายสำคัญ ซึ่งจะต้องดำเนินการสืบสวนจับกุมต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารงาน

ความหมายของการบริหารงาน

รวีภา ธรรมโชติ (<http://www.oknation.net/blog/>. 2552) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานไว้ในการบรรยายวิชา PS 705 แนวคิดและทฤษฎีการบริหารรัฐกิจ เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2551 ไว้ว่า การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Administration ซึ่งหมายถึง ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกการบริหารที่ดีต้องเป็นการบริหารแบบประชาธิปไตย คือ ร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมตรวจสอบ D. Woldo กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ความพยายามของมนุษย์ในการร่วมมือประสานงานในรูปแบบหนึ่งที่มีระดับของความเป็นเหตุผลอย่างสูง ส่วน Barnard กล่าวว่า การบริหาร คือคนสองคนขึ้นไปร่วมมือร่วมใจทำงานอย่างมีจิตสำนึก และการร่วมกันจะต้องมีทิศทาง แนวทางที่ชัดเจน มีเป้าหมาย

ชัยเลิศ พิษิตพรชัย (<http://www.GotoKnow.org> . 2552) ได้กล่าวอ้างถึงความหมายของการบริหารงานโดยกล่าวอ้างถึงบุคคลหลายท่านที่ได้ให้ความหมายของการบริหารงานเอาไว้ ดังนี้ ศาสตราจารย์ชูป กาญจนประกร กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และศาสตราจารย์สมพงษ์ เกษมสิน ได้สรุปว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ นำเอาทรัพยากร (Administrative Resources) มาประกอบการตามกระบวนการ (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของ ไพบุรย์ ช่างเรียน กล่าวถึงความหมาย การบริหารว่า หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการเอาทรัพยากรทางการบริหารทั้งวัตถุและคน มาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (ไพบุรย์ ช่างเรียน. 2532 : 17) ส่วน บุญทัน ดอกไธสง ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร (บุญทัน ดอกไธสง. 2537 : 1) และธงชัย สันติวงษ์ กล่าวถึงลักษณะของงานบริหารจัดการไว้ 3 ด้าน คือ ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์กร ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำงานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร และการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และในด้านของความรับผิดชอบ งานบริหารจัดการ หมายถึง การต้องทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน (ธงชัย สันติวงษ์. 2543 : 21-22)

ทรัพยากรในการบริหาร

ชัยเลิศ พิษิตพรชัย (<http://www.GotoKnow.org>. 2552) ได้กล่าวถึงทรัพยากรในการบริหารงานว่าต้องมีปัจจัยหรือทรัพยากรในการบริหารงาน อยู่ 4 ประการหรือที่เรียกกันโดยย่อ ๆ ว่า 4 M ดังนี้ คือ

1. Man คือ กำลังพล
2. Money คือ งบประมาณ
3. Material คือ เครื่องมือเครื่องใช้
4. Management คือ การปฏิบัติงาน

ปัญหาของการบริหารงานไม่บรรลุผล

ชัยเลิศ พิษิตพรชัย. (<http://www.GotoKnow.org> . 2552) กล่าวถึงสาเหตุหรือปัญหาของการบริหารงานขององค์กรไม่บรรลุผล มีสาเหตุมาจากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ทรัพยากรบุคคลไม่เพียงพอ หรือมีเพียงพอแต่ไม่มีคุณภาพหรือไม่เป็นมืออาชีพ
2. งบประมาณหรือเงินทุนไม่เพียงพอ หรือมีเพียงพอแต่การบริหารงานด้านการเงินไม่เป็นมืออาชีพ
3. ทรัพยากรด้านอื่น ๆ มีไม่เพียงพอ หรือมีเพียงพอแต่การบริหารงานไม่เป็นมืออาชีพ
4. การบริหารจัดการยังไม่ได้พอหรือไม่เป็นแบบมืออาชีพ

จากแนวคิดด้านการบริหารงานดังที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการปฏิบัติการกิจหรือการทำงานใด ๆ ก็ตามให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กรนั้นจะต้องมีการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมดที่องค์กรมีอยู่ มาจัดสรรหรือนำมาบูรณาการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมหรือสถานะของงานหรือของภารกิจที่จะปฏิบัติ โดยมีการจัดคนที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญเข้าทำงานตามความถนัดของแต่ละบุคคล มีงบประมาณเพียงพอกับการกิจ มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพียงพอและเหมาะสมกับการกิจ และมีการมอบอำนาจในการบริหารงานและการสั่งการให้กับผู้นาองค์กรในแต่ละระดับชั้นอย่างชัดเจน มีการตรวจสอบและประเมินผลของการทำงานอยู่ในทุกขั้นตอน เพื่อหาจุดบกพร่องหรือปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงาน นำมาปรับปรุงแก้ไขให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงาน

ความหมายของประสิทธิภาพ

Katz & Kahn (นิรุคดี พร้อมญาติ. 2548 :19) กล่าวว่า ประสิทธิภาพคือส่วนประกอบที่สำคัญของประสิทธิผลขององค์กร พื้นฐานของความเชื่อนี้ขึ้นอยู่กับมุมมององค์กรในฐานะเป็น

ระบบเปิด (Open System) “การนำทุกรูปแบบของพลังงาน (Energy) เข้ามาสู่องค์กรในปริมาณมากกว่าที่ส่งพลังออกไปสู่สภาพแวดล้อมในรูปของผลิตภัณฑ์ (Product)” เหตุผลก็คือพลังงานที่เป็นปัจจัยหรือตัวป้อน (Energic Input) เข้าสู่องค์กรนั้น ถึงแม้ส่วนหนึ่งจะถูกใช้ไปในการผลิตผลผลิตโดยตรง แต่อีกส่วนหนึ่งของตัวป้อนถูกดูดซึมและใช้ไปโดยองค์กร เพื่อรักษาสภาพ (Maintain) องค์กรไว้ให้มีพลังในการทำการแปรสภาพปัจจัยนำเข้าให้ออกเป็นผลผลิตต่อไปได้ ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ จำนวนหรือปริมาณ (Amount) ของ Input ที่ใช้ไปดังกล่าวทั้ง 2 ทาง คือ พลังงานปริมาณเท่าใดที่ถูกใช้ในการสร้างผลผลิตและอีกปริมาณเท่าใดที่ถูกดูดซึมโดยองค์กร โดยรวมปริมาณพลังงานทั้ง 2 นี้เข้าด้วยกันเป็นยอดรวมการใช้จ่ายพลังงานในการแปรสภาพ (Netenergic Cost of the Transformation)

นิรุคดี พร้อมญาติ (2548:20; อ้างอิงจาก ธงชัย สันติวงษ์. **ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ**. 2541 : 77-78) ได้อธิบายถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรทั่วไป จะมีส่วนประกอบที่ใช้จัดโครงสร้างองค์กร ว่าประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 เรื่อง คือ

1. การสร้างประสิทธิภาพ ในการใช้คนทำงานที่มีปริมาณมากหรือการพิจารณาสร้างประสิทธิภาพในการเตรียมงานขององค์กรที่มีปริมาณงานมาก และมีความสลับซับซ้อน ประกอบด้วยงานมากมายหลายอย่าง ให้มีการแบ่งให้คนและฝ่ายต่าง ๆ ทำอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพิจารณาจัดแบ่งงานตามความถนัด (Job Specialization) จะเป็นหัวข้อเรื่องสองเรื่องที่เกี่ยวข้องกันและต้องชั่งน้ำหนักด้วยแนวคิดทั้งสองนี้คู่กันไป

2. การจัดระบบรูปแบบเป็นทางการ (Formalization) หรือให้คนหมู่่มากที่เข้ามาทำงานทำหน้าที่ที่ต่างกัน มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อผลประโยชน์ตามเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้

3. การรวมศูนย์อำนาจการบริหารงาน (Centralization) หรือให้การทำงานขององค์กรมีการกำกับทิศทางดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน สำหรับองค์กรในฐานะหน่วยงานรวม

ลักษณะขององค์กรที่มีประสิทธิภาพ

นิรุคดี พร้อมญาติ (2548 : 20-21; อ้างอิงจาก บุญทัน ดอกไธสง. **กระบวนการและวิธีการพัฒนาจิตใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย**. 2539 : 112) ได้กล่าวถึงองค์กรที่มีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เข้าใจจุดประสงค์และเป้าหมายของกลุ่ม
2. มีการสื่อสารระหว่างกลุ่มเป็นอย่างดี เช่น ความรู้สึกส่วนตัว ทศนคติ และการเสนอแนวคิดต่อกลุ่ม คือมีความสำคัญต่อการปฏิบัติภาระหน้าที่ของกลุ่ม
3. มีความยืดหยุ่นต่อการมีระเบียบ วิธี เพื่อการทำงานให้สำเร็จ
4. มีความริเริ่ม และมีประสิทธิภาพในการตัดสินใจอย่างระมัดระวัง

5. มีคุณภาพระหว่างการผลิตของกลุ่ม และความพอใจส่วนบุคคล
 6. แบ่งความรับผิดชอบต่อการเป็นผู้นำ สมาชิกทุกคนจะต้องมีจิตใจเพื่อเสนอแนะแนวคิด วิเคราะห์ และอธิบายแนวคิดของบุคคลอื่น ให้ความเห็นและทดสอบการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม หรือการช่วยเหลือกลุ่มให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ
 7. ยึดมั่นของกลุ่ม แต่ไม่ทำลายเสรีภาพส่วนบุคคล
 8. มีภูมิปัญญาที่จะใช้ความสามารถที่แตกต่างกันของสมาชิกแต่ละคน
 9. ผู้นำไม่ครอบงำสมาชิก
 10. มีจิตสำนึกเป็นของตนเองและกล้าเผชิญปัญหา และปรับปรุงภาระหน้าที่ของตนเองได้
- การประเมินประสิทธิภาพ**

นิรุตดี พร้อมญาติ. (2548 : 21; อ้างอิงจาก เขาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี. **การประเมินผลโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ.** 2542 : 101-102) ได้กล่าวถึงการประเมินประสิทธิภาพของโครงการบริการสังคม ซึ่งไม่สามารถวัดผลตอบแทนเป็นตัวเงินได้ว่าการดำเนินโครงการบริการสังคมนั้น จะไม่มุ่งแต่เพียงความสำเร็จของโครงการเท่านั้น แต่จะต้องให้คุ้มค่าในเชิงของประสิทธิภาพด้วย ตามปกติการประเมินประสิทธิภาพของโครงการบริการสังคมมักจะมุ่งตอบคำถามที่ว่า

1. ความสำเร็จของโครงการนั้น ๆ เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายแล้วมีความเหมาะสมหรือไม่
 2. ผลผลิตของโครงการเกิดจากปัจจัยที่ลงทุนไปใช่หรือไม่
 3. โครงการนี้มีผลผลิตสูงกว่าโครงการอื่น ๆ เมื่อมีการลงทุนที่เท่ากันหรือไม่ อย่างไร
- เพราะเหตุใด

เห็นได้ว่าประสิทธิภาพ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของประสิทธิผลขององค์กร โดยทั่วไปแล้ว การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพจะมีส่วนประกอบที่ใช้จัดโครงสร้างองค์กร 3 เรื่องคือการสร้างประสิทธิภาพในการใช้คนทำงานที่มีปริมาณมากโดยการแบ่งให้คนและฝ่ายต่าง ๆ ทำงานตามความถนัด และการจัดระบบรูปแบบเป็นทางการให้คนที่เข้ามาทำงานในหน้าที่ต่างกันมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อผลประโยชน์ตามเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ และมีการรวมศูนย์อำนาจการบริหารงานขององค์กรเพื่อกำกับทิศทางดำเนินการไปในทางเดียวกัน

องค์กรที่มีประสิทธิภาพมีลักษณะดังนี้ เข้าใจจุดประสงค์และเป้าหมายของกลุ่ม มีการสื่อสารระหว่างกลุ่มเป็นอย่างดี มีความยืดหยุ่นในระเบียบและข้อบังคับ มีความคิดริเริ่มในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพระหว่างการผลิตของกลุ่มและความพึงพอใจส่วนบุคคล มีการแบ่งความรับผิดชอบ สมาชิกทุกคนสามารถเสนอแนะแนวคิดและวิเคราะห์

แนวคิดของบุคคลอื่นได้เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม ยึดมติของกลุ่มเป็นหลัก ผู้นำไม่ครอบงำสมาชิก มีจิตสำนึกและกล้าเผชิญปัญหาและสามารถปรับปรุงภาระหน้าที่ของตนเองได้

สำหรับการประเมินประสิทธิภาพนั้นมักจะมุ่งตอบคำถามว่า ความสำเร็จนั้น ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายแล้วมีความเหมาะสมหรือไม่ ผลผลิตหรือความสำเร็จเกิดจากปัจจัยที่ลงทุนไปหรือไม่ ผลผลิตที่ได้ในครั้งนั้น ๆ สูงกว่าครั้งอื่นๆ เมื่อมีการลงทุนเท่ากันหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

แนวคิดเกี่ยวกับหลักการสืบสวน

ความหมายของการสืบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 1 มาตรา 2 (10) ได้ให้คำจำกัดความของการสืบสวน เอาไว้ว่า การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

คงเดช ชูศรี (<http://www.wutthi.com>. 2552) ได้กล่าวเอาไว้ว่าการสืบสวน (Investigation) คือการแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อให้รู้เรื่อง เพื่อให้รู้ตัวผู้กระทำความผิด คู่กรณีและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รู้วิธีการในการกระทำความผิดว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้รู้แหล่งที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีไปอยู่ที่ใด รวมทั้งทรัพย์สินที่ได้มา มีไว้ หรือใช้ในการกระทำความผิดอยู่ที่ใด การตรวจสอบต้องชัดเจน ซึ่งบางครั้งบุคคลอาจจะมีชื่อและนามสกุลซ้ำกันได้

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่า การสืบสวน หมายถึงการแสวงหาหรือการตรวจสอบหาและการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อพิสูจน์การกระทำความผิด ซึ่งเจ้าพนักงานได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายได้ให้เอาไว้

เทคนิคและวิธีการการสืบสวน

คงเดช ชูศรี (<http://www.wutthi.com>. 2552) ได้กล่าวถึงหลักการสืบสวนว่า มีเทคนิคและวิธีการสืบสวน (Investigative Methods and Techniques) ดังนี้ คือ

1. การสัมภาษณ์และการซักถาม (Interviewing and Interrogation) การซักถาม ไม่ควรถามในที่เกิดเหตุ ควรเชิญออกไปสอบปากคำในสถานที่อื่นเพื่อไม่ให้พยานเกิดความรู้สึกกลัว การซักถามต้องคู่สมมุติฐานในการกระทำความผิดว่ามีเจตนาหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำมาตั้งประเด็นในการสอบถามได้ถูกต้อง

2. การใช้เครื่องมือจับเท็จ (Lie Detector or the Polygraph)

3. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ (Crime-Scene Search) การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสืบสวน เพื่อสำรวจในสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปหรือสิ่งที่เพิ่มเข้ามาในที่เกิดเหตุ โดยให้มีคนเข้ามาในที่เกิดเหตุอย่างน้อยที่สุด ดังเป้าหมายว่าต้องการหลักฐานใดจากที่เกิดเหตุเก็บหลักฐานทั้งหมดจากที่เกิดเหตุ เช่นลายนิ้วมือแฝง อาวุธหรือสิ่งของที่พบในที่เกิดเหตุ

4. การตรวจสอบจากแผนประทุษกรรม (Modus Operand Searches) คนร้ายจะมีพฤติกรรมในการกระทำความผิดที่มีรูปแบบเหมือนเดิม แต่จะมีการพัฒนารูปแบบให้ใหม่กว่าเดิมเท่านั้น ดังนั้นต้องเก็บแผนประทุษกรรมไว้ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับคดีที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง

5. การหาข่าวจากประชาชนข้างเคียง (Neighborhood Contacts) ต้องไม่ให้คนอื่นรู้ว่าเป็นตำรวจ อาจไปสอบถามในภายหลังที่เกิดเหตุ

6. การเขียนเขียนสอบถามผู้เสียหายเพิ่มเติม (Second Contact with Complainants) โดยหมั่นไปหาบ่อย ๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยก่อนถึงจะได้ข่าวสาร

7. การค้นหาข่าวและรายละเอียดจากแหล่งข้อมูลทั่วไป (Exploiting Available Sources of Information) มีทั้งข้อมูลเปิด เช่น หนังสือพิมพ์ ประวัติคนงานและพนักงาน ข้อมูลทางทะเบียนราษฎร และข้อมูลปิด

8. การตั้งประเด็นการสืบสวนสอบสวน (Establishing the Elements) ในด้านต่าง ๆ เช่น โอกาสในการทำความผิด ความจำเป็นบีบบังคับ ต้องการปิดบังความผิดอื่น เกิดจากความเก็บกดซึ่งจะมีลักษณะของรูปแบบที่ก้าวร้าวและรุนแรง เป็นผู้ร้ายโดยสันดาน หรือมีอาชีพ เป็นต้น

9. การใช้สายลับ (Use of Informants) เช่น การเข้าเฝ้าฯ การใช้คนก่อ

10. การเฝ้าจุด (นั่งโปง) และการสะกดรอย (Fixed-Surveillance and Intelligence) ซึ่งต้องใช้ความอดทนสูง และกำหนดยุทธวิธีในการซุ่ม กำหนดจุดต่าง ๆ ต้องมีความกลมกลืนและต้องมีการศึกษาข้อมูลในพื้นที่ก่อน

11. การดูลาดเลา (The Site Survey) ต้องทำให้แนบเนียน การแต่งกายต้องกลมกลืนกับชาวบ้านในพื้นที่ที่เข้าไปหาข่าว

จะเห็นได้ว่าการสืบสวน นั้นมีวิธีการและเทคนิคในการที่จะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มากมายหลายวิธีการ ซึ่งผู้ที่ทำการสืบสวนจะต้องรู้จักเลือกนำมาใช้และนำมาประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ที่ตนเองต้องการทราบข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากความสลับซับซ้อนหรือความยากง่ายในแต่ละคดีหรือแต่ละเรื่องนั้นแตกต่างกัน สิ่งที่สำคัญของการสืบสวนคือ ไหวพริบปฏิภาณและความตั้งใจของผู้ที่ทำการสืบสวนนั่นเอง

กระบวนการสืบสวนคดียาเสพติด

อาชวันต์ โชติกเสถียร (2551 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กล่าวเอาไว้ในเอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง ธรรมชาติกับกับงานสืบสวนปราบปรามยาเสพติด ถึง เทคนิคการสืบสวนคดียาเสพติด มีขั้นตอนหรือกระบวนการในการดำเนินการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดนำไปสู่ผลการจับกุมตัวมาลงโทษตามกฎหมาย ดังนี้

1. ที่มาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคดียาเสพติด

ก่อนที่จะทำการสืบสวนจับกุม จะได้ข้อมูลข่าวสารมาจากหลายทาง ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ทางใหญ่ ๆ ดังนี้

1.1 จากประชาชน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากประชาชน สื่อมวลชนโดยวิธีการแจ้งด้วยตนเอง หรือผ่านทางเครื่องมือสื่อสารต่างๆ หรือส่งเอกสารมาให้เป็นต้น

1.2 จากสายลับทั้งภายในและนอกประเทศ คือบุคคลที่ใช้วิธีการปลอมตัวหรืออำพรางตัว และใช้ขอแก้ตัวต่างๆ เพื่อให้หาข้อมูลข่าวสารไว้วางใจ แล้วลักลอบนำข่าวสารเกี่ยวกับคดียาเสพติดมาบอกให้กับฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งอาจเป็นชาวไทยหรือชาวต่างชาติก็ได้ และอาจมาจากแหล่งที่มาจากภายในหรือภายนอกประเทศก็ได้

1.3 จากผลคดียาเสพติดอื่น ซึ่งมีทั้งข้อมูลจากผู้ต้องหาหรือพยานในคดียาเสพติดอื่นซึ่งมาเกี่ยวข้องกับคดีที่จะทำการสืบสวนจับกุม

2. การตรวจสอบข่าวหรือวิเคราะห์ข่าว เมื่อได้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวต่างๆ แล้ว ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นยังเป็นข้อมูลดิบ ซึ่งยังไม่ได้กลั่นกรอง ซึ่งมีข้อมูลข่าวสารที่ยังเป็นข้อเท็จจริงอยู่มาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ข่าวหรือให้เจ้าหน้าที่สืบสวนผู้ชำนาญการทำการสรุปว่าข่าวสารที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการตัดสินใจสั่งการต่อไป

3. การทำสำนวนการสืบสวน เมื่อได้ข้อมูลข่าวสารและตรวจสอบวิเคราะห์เบื้องต้นแล้ว หากมีความน่าเชื่อว่าเป็นหมายกระทำความผิดจริง เจ้าหน้าที่ก็จะรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ เข้ามาประกอบขึ้นเป็นสำนวนการสืบสวน เพื่อให้พยานหลักฐานมากที่สุด อันพอที่จะดำเนินการจับกุมตามกระบวนการยุติธรรมต่อไปได้

4. การดำเนินการ เมื่อทำสำนวนการสืบสวนคดียาเสพติดไว้เบื้องต้นแล้วหากมีพยานหลักฐานเพียงพอผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาดำเนินการดังนี้

4.1 ตรวจค้น บุคคลและยานพาหนะ

4.2 ทำการล่อซื้อยาเสพติด

4.3 ดำเนินการขออนุมัติศาลออกหมายค้นหรือหมายจับ

4.4 ดำเนินการจับกุม ขยายผล

4.5 ยึดอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือที่เชื่อว่าได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้เพื่อดำเนินการตาม พรบ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดอันเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

เห็นได้ว่าการสืบสวนคดียาเสพติดนั้น มีขั้นตอนหรือกระบวนการในการดำเนินการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดนำไปสู่ผลการจับกุมตัวมาลงโทษตามกฎหมายอยู่มากมายหลายประการโดยเริ่มต้นจากการได้รับข้อมูลการกระทำความผิดมา และผู้ทำการสืบสวนต้องดำเนินการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ข่าวและจัดทำสำนวนการสืบสวน และทำการสรุปว่าข่าวสารที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการตัดสินใจสั่งการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดนั้น ๆ ตามกฎหมายต่อไป

เทคนิคการสร้างแหล่งข่าว

ไพฑูรย์ เพิ่มศิริวิศาล (<http://www.wutthi.com>. 2552) ได้กล่าวเอาไว้ว่าพื้นฐานการมองของผู้สืบสวนจะต้องอยู่บนกฎเกณฑ์ที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีอิสระ เสรีภาพขั้นพื้นฐาน มีเจตจำนงอิสระ มนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างรวมทั้งความสามารถที่แตกต่างกัน มนุษย์แสวงหาแต่สิ่งที่ดีสามารถพัฒนาได้ ถ้าผู้ทำการสืบสวนสามารถยอมรับหลักการพื้นฐานดังที่กล่าวมาได้แล้ว จะสามารถสร้างแหล่งข่าวได้ดี ซึ่งมีเทคนิคในการสร้างแหล่งข่าว ดังนี้

1. พยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเข้มข้น
2. การปฏิบัติหน้าที่ทุกครั้งต้องได้แหล่งข่าว
3. การหาแหล่งข่าวในห้องควบคุม
4. การหาแหล่งข่าวโดยใช้เด็กเป็นสื่อ
5. การสร้างสถานการณ์ว่าเคยมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ใกล้ ๆ กับบริเวณของพ่อค้าแม่ค้า ที่ขายของในตลาด ท่ารถประจำทาง หรือตามทางเท้า
6. การแนะนำตัวและทำความรู้จักกับบุคคลในพื้นที่
7. การจัดอบรมบุคคลในพื้นที่ กลุ่มบุคคลสำคัญ ๆ ที่สามารถให้ความร่วมมือกับตำรวจ ได้แก่ กลุ่มผู้ขับขี่รถรับจ้าง กลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ไว้เป็นแหล่งข่าว

เห็นได้ว่าแหล่งข่าวหรือบุคคลที่จะให้ข้อมูลข่าวสารในการกระทำความผิดต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการสืบสวน ดังนั้นผู้ที่ทำการสืบสวนจำเป็นต้องมีแหล่งข่าวหรือสายลับเป็นของตนเอง ซึ่งต้องอาศัยแนวทางต่าง ๆ หลากหลายวิธีในการสร้างแหล่งข่าว แต่ในขณะเดียวกันต้องมีการตรวจสอบแหล่งข่าวอย่างสม่ำเสมอด้วยเพื่อป้องกันการนำข้อมูลจากฝ่ายเราไปให้กับฝ่ายตรงข้าม

ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด

ปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษนั้นมีมากมายหลายประการเนื่องจากอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดมีสภาพที่แตกต่างไปจากอาชญากรรมด้านอื่น ๆ คือเป็นอาชญากรรมที่ไม่มีเจ้าทุกข์มาร้องเรียนกล่าวโทษหรือแจ้งความร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวน อีกทั้งยาเสพติดให้โทษเป็นสิ่งที่สามารถซุกซ่อนได้ง่ายแต่ตรวจค้นได้ลำบาก สะดวกในการลำเลียง และยังทำลายได้ง่าย มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการขนและรูปแบบวิธีการจำหน่ายของผู้กระทำความผิดอยู่เสมอ และผู้กระทำความผิดมักจะมีกลุ่มผู้มีอิทธิพลหนุนหลังหรือไม่ก็มีการใช้เงินในการสร้างอิทธิพลโดยการซื้อเจ้าหน้าที่รัฐบางคนบางกลุ่มมาเป็นพรรคพวก ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติดให้โทษ นอกจากจะต้องมีความชำนาญในการสืบสวนเป็นพิเศษแล้ว ยังต้องมีความวิริยะอุตสาหะและความพร้อมทั้งในด้านร่างกายและจิตใจเป็นพิเศษในการสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เพื่อนำไปสู่การจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย และประการสำคัญที่สุดเหนือสิ่งอื่นใดสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมคดียาเสพติดคือ จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง เนื่องจากงานด้านนี้มีผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินเกี่ยวข้องมากมายมหาศาล นอกจากนั้นแล้วต้องมีระบบการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการข่าวด้านการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรม และการประสานข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงาน จากประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในช่วงที่ผ่านมาและจากสภาพปัจจุบัน ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติดสามารถแยกได้ดังนี้

ความสามารถของผู้ที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นพวรรณ เหลืองอ่อน (2545 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวอ้างถึงความสามารถของผู้ที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ว่าผู้ที่ลักลอบขนยาเสพติดมักจะปรับเปลี่ยนวิธีการซุกซ่อนยาเสพติดในการขนย้ายอยู่ตลอดเวลา ผู้จำหน่ายยาเสพติดก็มีการปรับเปลี่ยนวิธีการส่งมอบยาเสพติดให้แก่กันโดยให้ของกลางไม่อยู่กับตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุม ผู้เสพย์เองก็สรรหาวิธีการจับสารอนูมูลของยาเสพติดออกจากร่างกายหลังเสพย์เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุม ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ปัญหาและอุปสรรคทางด้านกฎหมาย

นพวรรณ เหลืองอ่อน (2545 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวอ้างถึงปัญหาและอุปสรรคทางด้านกฎหมายในปัจจุบันนี้ว่า มีการตรากฎหมายออกมาใช้ใหม่ ๆ ซึ่งมีหลายประเด็นที่เป็นอุปสรรคและเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับคดี

ยาเสพติดให้โทษ เช่น ระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ที่สถานีตำรวจที่มีระยะเวลาควบคุมได้น้อยวันลง เป็นปัญหาต่อการขยายผลจับกุมและทำลายเครือข่ายผู้ที่ร่วมกระบวนกรกระทำ ความผิด

ปัญหาและอุปสรรคทางด้านภูมิประเทศ

จอม สิงห์น้อย (2545 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวอ้างถึงสภาพที่เป็นปัญหาและอุปสรรคทางด้านภูมิประเทศของพื้นที่ที่เป็นแหล่งพักยาเสพติดเพื่อรอการจำหน่ายและกระจายลงไปสู่ผู้จำหน่ายรายย่อยและผู้เสพในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไป นั้นเอาไว้ว่า พื้นที่แหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดส่วนมากจะเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ภูเขาสูงชัน การคมนาคมไม่สะดวก เป็นถนนดินและคดเคี้ยวและเป็นหลุมเป็นบ่อ ยานพาหนะที่ใช้ต้องเป็นแบบขับเคลื่อน 4 ล้อ ซึ่งทางชุดสืบสวนจับกุมคดียาเสพติด ไม่มียานพาหนะประเภทนี้ใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การเข้าไปดำเนินการสืบสวนจับกุมเป็นไปด้วยความลำบาก

ปัญหาในด้านขาดการสนับสนุนทางการเงินและงบประมาณ

นพวรรณ เหลืองอ่อน (2545 : บทคัดย่อ) และ จอม สิงห์น้อย (2545 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวได้กล่าวอ้างเอาไว้ซึ่งเนื้อหาสอดคล้องต้องกันว่า ในการทำงานสืบสวนจับกุมคดียาเสพติด เงินและงบประมาณเป็นเรื่องสำคัญหากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้เงินและงบประมาณส่วนตัวในการทำงานแล้วก็จะทำให้ภารกิจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษนั้น ซึ่งเป็การกิจที่ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการมาก ทั้งทั้งในค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่และค่าตอบแทนแหล่งข่าวหรือสายลับ หากการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติดไม่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณแล้วการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติดก็จะมีผลสำเร็จเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น จะไม่เป็นไปตามเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

กำลังพลและคุณภาพของบุคลากร

นพวรรณ เหลืองอ่อน (2545 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงเรื่องกำลังพลและคุณภาพของกำลังพลเอาไว้ว่า การปฏิบัติงานในด้านการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติดเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายนั้น บุคลากรหรือกำลังพลที่จะมาปฏิบัติหน้าที่นั้นเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด การสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดจะสำเร็จได้เพราะคนทำงาน หากบุคลากรหรือกำลังพลที่จะมาปฏิบัติหน้าที่นั้นไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความตั้งใจทุ่มเทในการทำงานแล้วงานไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการคัดสรรผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสืบสวนจับกุม มีความซื่อสัตย์ สุจริตไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ ขยันในการออกสืบสวนหาข่าวและสามารถสร้างแหล่งข่าวที่มี

คุณภาพได้ และจะต้องไม่จัดให้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่นมากเกินไปจนส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานด้านสืบสวนหาข่าว

ความร่วมมือของประชาชนและองค์กรอื่น ในการแจ้งข่าว

นพวรรณ เหลืองอ่อน (2545 : บทคัดย่อ) และ อลงกรณ์ ชมที (2546 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวอ้างเอาไว้ซึ่งเนื้อหาสอดคล้องต้องกันว่า ความร่วมมือของประชาชนและองค์กรต่าง ๆ เป็นเรื่องสำคัญต่อการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะประชาชนเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ของตนเองย่อมที่จะทราบความเคลื่อนไหวและความเป็นไปของบุคคลที่ต้องสงสัยในพื้นที่เป็นอย่างดี ซึ่งการสืบสวนหาข่าวหากพึ่งพาอาศัยการสืบสวนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายเดียวแล้วคงสำเร็จได้ยากและแนวทางการสืบสวนหาข้อมูลเจ้าหน้าที่ตำรวจก็อาศัยการสอบถามข้อมูลที่ต้องการทราบจากประชาชนที่ตนเองคุ้นเคยและไว้วางใจนั่นเอง ซึ่งถ้าหากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนแล้วการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคงจะประสบผลสำเร็จได้ยากขึ้น ในส่วนขององค์กรอื่นนั้นส่วนมากแล้วจะประสานข้อมูลทางเอกสารเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สินเส้นทางการเงิน พิสูจน์ตัวบุคคล เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากในกระบวนการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติด ให้บรรลุผลสำเร็จอย่างสูงสุด

ผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงาน

นพวรรณ เหลืองอ่อน (2545 : บทคัดย่อ) และ สมพงษ์ ตั้งตัว (2543 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวอ้างเอาไว้ซึ่งเนื้อหาสอดคล้องต้องกันว่า นโยบายในการปราบปรามยาเสพติดให้โทษจะเข้มข้นและจริงจังเพียงใดก็ตาม ถ้าหากผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเห็นแก่ผลประโยชน์ในทางมิชอบจากการปฏิบัติงาน ไม่มีทางที่นโยบายการปราบปรามยาเสพติดให้โทษจะสัมฤทธิ์ผลลงได้ เช่น มีการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้ต้องหาคดียาเสพติดเพื่อแลกเปลี่ยนกับการไม่ถูกจับกุมหรือเปลี่ยนข้อหาจากหนักเป็นเบาเพื่อให้รับโทษน้อยลง บางครั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจเคยขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณมาพัฒนาสถานีดำรวจหรือมาใช้ในกิจการต่าง ๆ ของตำรวจ ซึ่งต่อมาปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายยาเสพติด ทำให้เกิดความเกรงใจไม่ยากจับกุม นอกจากนี้ยังมีผลประโยชน์ในเรื่องการเป็นนายหน้าในการประกันตัวซึ่งตั้งราคาไว้สูงมากและเมื่อผู้กระทำความผิดได้รับการประกันตัวออกมาแล้ว จะทำการค้าขายบ้างเพิ่มมากขึ้นเพื่อนำเงินไปเป็นค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี ทำให้มีผลต่อการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้

ปัญหาจากผู้นำองค์กร

ก้องศักดิ์ สงวนเขียว (2541 : บทคัดย่อ) และ นพวรรณ เหลืองอ่อน (2545 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวอ้างเอาไว้ซึ่งเนื้อหาสอดคล้องต้องกันว่า ในการทำงานด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต้องมีผู้นำผู้นำองค์กรหรือผู้บังคับบัญชาต้องเป็นผู้สั่งการในการปฏิบัติที่ผู้ได้บังคับบัญชาต้องนำไปปฏิบัติตามที่สั่งการมา ดังนั้นผู้นำองค์กรต้องมีความรู้ความสามารถและมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดี สามารถควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา หากผู้นำองค์กรไม่มีความเสียวละ ไม่ตั้งใจทำงาน ไม่ให้ความสำคัญในงานด้านนี้ และไม่สนับสนุนบุคลากรและงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการกิจสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ส่งผลให้ผู้ได้บังคับบัญชาไม่ศรัทธาและไม่มีความเชื่อถือ ผลสุดท้ายส่งผลต่อการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอย่างมาก

ปัญหาจากการปฏิบัติหน้าที่หลายด้านของชุดปฏิบัติการ

ปริดา คงจิต (2541 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวอ้างว่า การที่จัดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ไปปฏิบัติหน้าที่อื่นอีกในสถานีดำรวจ และการจัดให้แต่งเครื่องแบบเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการออกสืบสวนหาข่าวผู้กระทำความผิด และเป็นการเปิดเผยตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานสืบสวนหาข่าวให้ฝ่ายตรงข้ามได้รู้ตัวตน ส่งผลต่อการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอย่างมาก

จากแนวคิดในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติดดังกล่าวข้างต้นนั้น สามารถสรุปได้ว่าบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในด้านสืบสวนจับกุมคดียาเสพติด ทุกระดับตั้งแต่ผู้นำองค์กรหรือผู้บังคับบัญชาลงมาจนถึงผู้ปฏิบัติการเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้ภารกิจในการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยที่ผู้นำองค์กรจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดี มีการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้กับผู้ปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความทุ่มเทและเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นำองค์กรหรือผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด และมีการแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชนและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากทั้งสองส่วนคือผู้นำองค์กรหรือผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติการหรือผู้ได้บังคับบัญชา ปฏิบัติได้ดังตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้วก็จะทำให้ภารกิจในการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติดให้โทษสามารถที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ขององค์กรอย่างแน่นอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก้องศักดิ์ สงวนเขียว (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดศึกษาเฉพาะกองบังคับการปราบปรามยาเสพติด 1 กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด” ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนคดียาเสพติดในด้านต่าง ๆ ที่อยู่ในระดับสูงมีดังนี้ คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านอิทธิพลของผู้ที่กระทำความผิด ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่อยู่ในระดับปานกลางประกอบด้วย ด้านงานในความรับผิดชอบ ด้านความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานอื่น ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่อยู่ในระดับต่ำคือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

สุนทรพรรณ กำปันทอง (2551 : 39) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรจังหวัดยะลา” พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้คือ ปัญหาและอุปสรรคในด้านองค์ประกอบ ประกอบด้วย ขาดบุคลากรและไม่มีประสบการณ์ ไม่ใช่คนในพื้นที่ ภาษาถิ่น การสั่งการไม่เป็นเอกภาพ ไม่ชัดเจน ทำงานแบบต่างคนต่างทำ ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของงานยาเสพติด นโยบายเป็นการมองจากข้างบนลงมาสู่ข้างล่างงบประมาณมีปัญหาเป็นอย่างมาก ขาดแหล่งข่าวและไม่สามารถเป็นแหล่งข่าวที่ดีได้ และปัญหาและอุปสรรคในด้านขั้นตอนและวิธีการ ประกอบด้วย ความไม่สงบในพื้นที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน การประชุมวางแผนใช้ความชำนาญและประสบการณ์เป็นหลักขาดข้อมูลจากแหล่งข่าว ขาดการทำงานเป็นทีม การขอยกยศจ้างที่มีความล่าช้า นักคำมีรูปแบบการคำที่เนบเนียนและซับซ้อนมากขึ้น

อลงกรณ์ ชมที (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก” ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีประเด็นที่สำคัญ คือ ปัญหาในด้านกฎหมายและกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการประสานงานภายในและระหว่างหน่วยงาน ด้านความซับซ้อนและการพัฒนาการของปัญหายาเสพติด ด้านลักษณะพื้นที่ในความรับผิดชอบ ด้านความร่วมมือของประชาชน ด้านทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ปริดา คงจัด (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดระดับสถานีตำรวจ ศึกษาเฉพาะ กรณีสถานีตำรวจในเขตกองบัญชาการตำรวจนครบาล” พบว่า ตัวบทกฎหมายและการดำเนินคดีเป็นปัญหาอุปสรรคอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด และพบว่าวัสดุอุปกรณ์เป็นปัญหาอุปสรรคอยู่ในเกณฑ์มาก

นพวรรณ เหลืองอ่อน (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาบ้าของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองชลบุรี” พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการปราบปรามยาบ้าของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองชลบุรี ได้แก่ ความสามารถของผู้ค้ายาบ้าในการหลบหลีกจากการจับกุม กฎหมายที่เกิดขึ้นในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรม เงินและงบประมาณ มีไม่เพียงพอ บุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถ ไม่ได้รับความร่วมมือของประชาชน ผู้บังคับบัญชาที่ไม่มุ่งมั่นและไม่จริงจังไม่มีความรู้ความสามารถ นโยบายไม่ชัดเจน ปัญหาสังคม เหล่านี้ทั้งหมดล้วนเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาบ้าของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองชลบุรี

ธวัชชัย คำแหงพล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานด้านการสืบสวนจับกุมคดีจำหน่ายยาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจนครบาล 1 – 9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล” ผลการศึกษา พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสืบสวนแตกต่างกันมีพฤติกรรมทำงานด้านการสืบสวนจับกุมคดีจำหน่ายยาบ้าไม่แตกต่างกัน ผู้นำแบบปล่อยตามสบาย และการมีสิ่งจูงใจด้านวัตถุประสงค์ผลต่อการทำงานด้านการสืบสวนจับกุมคดีจำหน่ายยาบ้า

สมพงษ์ ตั้งตัว (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในเขตอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า องค์การระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ มีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด ในด้านการสนับสนุน ให้ข่าว เบาะแส หรือสร้างกิจกรรมกลุ่ม การกีฬา ตลอดจนการรณรงค์ ในด้านมาตรการทางกฎหมาย มีกระบวนการสอบสวนที่ล่าช้า การพิจารณาในชั้นอัยการมีปัญหามักรั้งมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง การพิจารณาคดีในชั้นศาลใช้เวลานาน มีการลดหย่อนโทษทำให้กลุ่มผู้ค้าไม่เกรงกลัว

นิรุคดี พร้อมญาติ (2548 : 44 - 47) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่าสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ งบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนจับกุมและการป้องกันปราบปรามยาเสพติด ของผู้วิจัยหลากหลายท่านแล้วนั้น สามารถประมวลได้ว่าปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติด ของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ในแต่ละด้าน ดังนี้ คือ ปัญหาในด้านบุคลากร ที่มีไม่เพียงพอ ไม่มีคุณภาพ ขาดความรู้ความสามารถและความชำนาญในงานด้านการปราบปรามยาเสพติด ไม่ใช่คนในพื้นที่ ภาษาถิ่น ปัญหาในด้านผู้บังคับบัญชา ที่ไม่มีความรู้ความสามารถ ไม่ให้ความสำคัญกับงานปราบปรามยาเสพติด ไม่ให้

การสนับสนุนปัจจัยในการทำงาน นโยบายเป็นการมองจากข้างบนลงมาสู่ข้างล่างผู้ปฏิบัติงานไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ปัญหาในด้านงบประมาณและเครื่องมือเครื่องใช้ มิใช่เพียงพอกับการกิจ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ปัญหาในด้านกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ยุ่งยาก และมีวิธีการขั้นตอนมาก และเงื่อนไขเวลาในการสอบสวน บทลงโทษของกฎหมาย การลดหย่อนโทษ ปัญหาในด้านอิทธิพลของผู้ที่กระทำความผิดที่จะเข้ามาแทรกแซง ในกระบวนการยุติธรรม ปัญหาในด้านขาดความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ และขาดแหล่งข่าว ในการแจ้งเบาะแสผู้กระทำความผิด ปัญหาในด้านลักษณะทางภูมิประเทศของพื้นที่แพร่ระบาดของ ยาเสพติด ปัญหาในด้านทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่องานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และปัญหาในด้านการประสานงานทั้งภายในและระหว่างหน่วยงาน

จอม สิงห์น้อย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การนำนโยบายปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสตูลไปปฏิบัติ” พบว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนปราบปรามยาเสพติด มีความรู้และเข้าใจขั้นตอนการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติเกินร้อยละ 60 ทุกขั้นตอน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานคือ ปัญหาในด้าน การขาดบุคลากร ขาดการบำรุงขวัญและกำลังใจของ ผู้บังคับบัญชา ขาดงบประมาณ ด้านสภาพภูมิประเทศ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้